

Föreningen Gamla Beskowiter

Grundad 1933

på initiativ av Carl Thulin

Redaktör: *Gunnar Ewetz*

— | | —

— | | —

Produktion: Södertälje Offset AB
www.sodertaljeoffset.com

— | | —

Förord

I din hand har du den senaste uppdaterade upplagan av Föreningen Gamla Beskowiters matrikel. Det är inte vilken matrikel som helst utan en Jubileumsutgåva. Föreningen firar i år sitt 75-årsjubileum.

Rimligen kommer föreningen så småningom att försvinna, men vi upplever att föreningen har en uppgift att fylla och att det vi gör uppskattas. Intentionen är därför att fortsätta våra aktiviteter och sammankomster så länge medlemmarna så önskar.

Denna matrikel har 21 Gamla Beskowiter skapat genom att skriva några minnesvärda kåserier från skoltiden. Jag vill tacka för era bidrag, som jag hoppas skall ge läsaren en nostalgisk resa. I övrigt så har vi samlat lite historik om skolan och hur föreningen kom till. Jag vill tacka Ernst Hirsch för hans välvilja att ställa upp för en intervju och samtidigt dela med sig av sina fotografier samt annat material. Jag vill också rikta ett tack till de beskowiter som annonserar i denna matrikel och som sponsrar. Utan er hade inte denna matrikel kunnat produceras.

För att matrikeln skall fungera som en matrikel krävs det att någon håller ordning på alla beskowiter i förskingringen. Jag vill därför rikta ett stort tack till vår registrator, Lars Lindqvist, utan vars arbete det över huvudtaget inte blivit någon matrikel. Som ett bevis på vår uppskattning kommer vi i anslutning till Årsmötet 2008 att utse Lars till föreningens första Hedersmedlem. Jag vill också tacka Lars Wikström som tagit fram intressant historik kring skolan. Vid framtagningen av årets upplaga vill jag också rikta ett tack till journalisten Carina Järvenhag, som bidragit med egna texter och försökt anpassa kåserierna till läsbar svenska.

Till sist vill jag framföra ett tack till övriga styrelsen, som gör ett engagerat och värdefullt arbete för Föreningen Gamla Beskowiter.

Stockholm den 3 juni 2008

Gunnar Ewetz
ordförande

Innehåll

Så kom Föreningen Gamla Beskowiter till.....	7
<i>Carl Thulin</i>	
Vem var Carl Thulin? (1913–2005)	9
<i>Carina Järvenhag</i>	
Gustaf Emanuel Beskow och hans skola	11
<i>Lars Wikström</i>	
Beskowska Skolan 1867–1976	15
<i>Carina Järvenhag</i>	
Beskowska Skolan 75 år – <i>ett kungligt jubileum</i>	19
<i>Amiculus</i>	
Några kända Beskowiter	21
Möte med Ernst Hirsch – student 1935.....	24
<i>Gunnar Ewetz</i>	
Minnen från skoltiden	27
<i>21 Gamla Beskowiter kåserar</i>	
Bildkavalkad	55
Föreningena stadgar	61
Styrelsen 2007–2008.....	63
Medlemsförteckning	65
Medlemmar efter födelsedatum	97
Medlemmar efter postnummer.....	109
Föreningens annonsörer och sponsorer.....	121
Annonser	122

Så kom Föreningen Gamla Beskowiter till

Vår ordförande har bett mig att berätta lite om Föreningen Gamla Beskowiters tillkomst. Och - för att citera Fänrik Stål - ”Jo, derom kan jag ge besked, om Herrn så vill, ty jag var med”.

En dag på senhösten 1932 satt jag vid frukostbordet hos min inackorderingstamt i Uppsala då en av kamraterna ramlade in, till uppsynen en smula blek och medtagen. Gösta Adelswärd hette han och han talade om att han just kommit till sta'n med det s.k. mjölktaget efter en trevlig och festlig kväll i Stockholm med Föreningen Gamla Lundsbergare. Adelswärd berättade lite närmare om föreningens ändamål m.m. och det hela lät intressant. Det slog mig genast, varför har inte beskowiterna något liknande?

Några dagar senare ringde jag upp vår klassföreståndare Nils Gösta Åkerman, skolans genom tiderna mest omtyckte lärare, och frågade honom vad han tyckte om idén att bilda Föreningen Gamla Beskowiter. Han tyckte idén var bra och sa: ”Tag med dig några av dina gamla klassisar och kom hem till mig en kväll så får vi tala om saken”. Så möttes vi strax därpå hos Nils Gösta. Det var bl.a. Roffe Arfwedson, Mischa Katz, Einar Lauritzen och Pompas Lindquist. Vi fick en snaps och en smörgås.

Vi kom så småningom fram till att vi i första hand nog borde tala med rektor Sam Jansson, närmast för att få tag i namn

och adresser på gamla beskowiter som kunde tänkas vara intresserade av att bilda en skolförening. Rektor Jansson var visserligen inte så vidare populär bland oss kamrater sedan han tvingat på oss att läsa esperanto i stället för franska och att låta undersöka oss av frenologen Frödin, som skulle ta reda på vad vi hade för anlag och vad vi borde ägna oss åt. Jansson minns man tassande omkring i skolkorridoren med sitt glesa skägg. Det talades om att han hade stått modell som Jesus på en altartavla i Lidingö kyrka och han kallades därför ibland för Patentjesus. Rektor Jansson tyckte att vår idé inte var så tokig. Och så hade han en son, Sam Owen Jansson, som var en mäktig lärd man, anställd på Nordiska Museet. Han hade en enastående personkännedom.

Med Janssönernas hjälp fick vi fram en lista med namn och adresser på ett par hundra gamla Beskowiter. Till dem skickade vi ut ett upprop om att vi borde bilda Föreningen Gamla Beskowiter och alla kallades till ett konstituerande sammanträde, som hölls måndagen den 16 januari 1933 i den kära gamla bönsalen i skolhuset på Engelbrektsgränd.

Vid mötet fastställdes stadgar där § 1 lød: ”Föreningen har till uppgift att verka för sammanhållning mellan gamla Beskowiter, samla minnen till skolans historia och i övrigt verka för bevarande

av dess traditioner” och i § 3 sades: ”Föreningsavgiften utgår med 3 kr per år eller 30 kr en gång för alla”.

Vid mötet utsågs en styrelse med riksarkivarien Helge Almquist som ordförande, kaptenen och Grandhotel-chefen Torsten Segerstråhle som vice ordförande

och amanuensen Sam Owen Jansson som sekreterare. Samtidigt inbjöd styrelsen till föreningens första ordinarie sammanträde att äga rum på Hasselbacken fredagen den 28 april 1933. Sammanträdet skulle avslutas med en gemensam supé till en facil kostnad och med följande matsedel:

MENU

Sandwiches

Culotte de Boeuf à la Mode

Spagetti au gratin

Croquettes de pommes

Tarte aux poires

Vins

Medoc

Sherry Palido Ligero

Hasselbacksmötet blev mycket lyckat – och så var det hela igång!

Carl Thulin

Vem var Carl Thulin? (1913–2005)

Intervjuad av journalisten Carina Järvenhag i september 1999

Carl Thulin, elev 1921–1931

Carl Thulin växte upp som enda barnet på Karlavägen i Stockholm. Hans far kom från redarsläkt och familjen var välbärgad. Carls två äldre bröder hade dött i späda år, och Carl blev som en följd av detta ganska överbeskyddad av sina föräldrar, bland annat fick han privatundervisning i hemmet. Men när hans lärarinna började arbeta på Beskowska skolan tyckte föräldrarna att det var lämpligt att han skrevs in vid skolan. Carl gick elva år i Beskowska och tog studenten som 17-åring. Därefter följde juridikstudier vid Uppsala universitet. Carl minns tiden på Beskowska med övervägande varma känslor, även om där fanns en del ”läskiga lärare”. Kamratskapet på skolan var gott, och för att behålla kontakten med kamraterna och skolans traditioner tog Carl initiativet till att bilda Föreningen Gamla Beskowiter år 1933.

”Jag minns att de fanns de som var avundsjuka på oss som gick i ’Beskan’ eftersom vi hade det så bra. Det var sant förstås. Många gjorde utlandsresor med sina föräldrar. Något som var helt otänkbart för de flesta människor på den tiden. Vi hade husjungfru, det hade alla eftersom det inte kostade mer än 50 kronor i månaden. Jag behövde inte hjälpa till med något hemma, förutom i trädgården på landet på somrarna. Jag hade inte ens bäddat sängen själv förrän jag gjorde värnplikten. Jag minns ändå inte

atmosfären som snobbig, eftersom vi själva inte förstod hur privilegierade vi var. Men visst, det fanns ju de som blev skjutsade till skolan av en privatchaufför.

Skolan började vid åttatiden med morgonbön. Jag bodde så nära att jag gick dit. Vi hade lunchrast mellan halv elva och tolv, då jag gick hem och åt. Skolan slutade vid halvfyratiden. Jag hade ganska lätt för mig i skolan och minns inte läxorna som särskilt betungande. Ett stort nöje som vi hade efter skoldagens slut var att gå ned till Strandvägen som var det stora ströget på den tiden och titta på vackra flickor. Vi hade väldiga slagsmål med elever från Carlsson och Whitlockska, båda låg alldeles i närheten. Vi från Beskowska hade ett ganska gott rykte som slagskämpar eftersom vi var duktiga i idrott. Annars gick vi hem till någon kamrat. Jag hade en kamrat som bodde ända borta vid Tegnérgatan och som kom från lite enklare förhållanden. Där fick man alltid så goda middagar. Inom det högre borgerskapet, som mina föräldrar tillhörde, var det ganska spartanskt och strängt.

Mitt starkaste minne från Beskowska är lektor Åkerman. Han var vår klassföreståndare och en fantastisk människa som verkligen hade ett personligt intresse för oss elever. Jag hade svårt för matematik och fysik, så han gav mig privatlektioner hemma hos sig för att jag skulle komma

Carl Thulin tar studenten 1931

ifatt de andra. Han höll ett fantastiskt tal när skolan fyllde hundra år. Applåderna ville aldrig ta slut, det glömmet jag aldrig.

Jag brukar säga att det fanns tre yrken för dem som gick på Beskowska. De som var snobbiga blev officerare, de med läshuvud läkare, och vi som inte riktigt visste vad vi ville, läste juridik. Min värld var

väldigt liten innan jag började vid Uppsala universitet. Jag vaknade upp först när jag fick rå om mig själv, men jag har aldrig ångrat mitt yrkesval. Jag går fortfarande på Gamla Beskowiters årsmöten och har fortfarande kontakt med de av mina klasskamrater som fortfarande lever. Tyvärr är det bara fyra som finns kvar i livet.” ●

Gustaf Emanuel Beskow och hans skola

en kort historik av Lars Wikström
fil dr och fd riksdagsgenealog samt elev på skolan 1948–1952

Gustaf Emanuel Beskow

G. E. Beskow (1834-1899) tillhörde en från Stralsund på 1700-talet invandrad släkt. Farfadern var den bekante grosshandlaren och bruksidkaren Bernhard Beskow, ägare till bl a Ljusneverken och Örby säteri i Brännkyrka socken, där sonsonen tillbringade större delen av sin ungdomstid. En farbror var hovmannen och ständige sekreteraren i Svenska Akademien Bernhard Beskow, adlad friherre von Beskow. Gustaf Emanuel Beskow studerade vid Klara trivialskola och Stockholms gymnasium

och inskrevs 1850 vid Karlbergs krigsskola i avsikt att ägna sig åt sjöofficersbanan. Denna plan fick han dock ge upp, då hans närsynthet lade hinder i vägen. Han studerade från 1854 teologi i Uppsala, prästvigdes 1859 och verkade under ett antal år som pastorsadjunkt vid Tyska församlingen samt Katarina, Nikolai och Adolf Fredriks församlingar. Redan från tidigt 1850-tal hade Beskow tillhört den lågkyrkliga ”läsarkretsen” kring C.O. Rosenius, H.J. Lundberg och B.

Wadström, ur vilken Evangeliska Fosterlandsstiftelsen framgick 1856. Denna väckelserörelse har kallats ”högreståndsläseriet” på grund av sin starka ställning bland åtskilliga av de högre samhällskretsarna.

*Gustaf Emanuel Beskow
1834–1899.*

och ordinarie 1898. Från 1865 fram till dess invigning 1868 stod Gustaf Emanuel Beskow i spetsen för byggandet av Blasieholmskyrkan i Stockholm, formellt ett annex till Jakobs församling.

Därför kom Beskowska skolan till

Under kyrkobyggets slutår kom Beskow att tänka på, att hans söner inom en relativt nära framtid skulle börja sin skolgång. Vad som låg närmast till hands var då Nya Elementarskolan, men den fria flyttningen

Beskow hade en bra relation till hovet

Beskow stod hovet mycket nära, speciellt vad gäller Oscar II:s gemål, drottning Sophia. Till hennes svägerska, prinsessan Eugénie, stod han i ett varmt vänskapsförhållande. Han blev e.o. hovpredikant redan 1878

mellan klasserna, som där tillämpades, och de moderna språkens ställning till nackdel för latinets, var inte i Beskows smak, och ännu mindre gillade han trivialskolorna i Klara och Maria.”Ju mer jag tänkte därpå, mognade omsider beslutet att upprätta en fullständig skola”, skriver Beskow i sina 1910 postumt utgivna Lefnadsminnen. ”Min sons uppfostran hade gifvit mig första tanken på saken. Min innerliga önskan att få fritt sköta kristendomsundervisningen i en skola var den kraft, som mest verkade för beslutets mognad.” Denna fritt sköta kristendomsundervisning innebar koncentration på de bibliska texterna på bekostnad av tragglet med Långkatekesen, Norbecks Teologi och kyrkohistorien.

Beskow konfererade bl.a. med skolans förste studierektor, dåvarande lektorn vid Nya Elementarskolan H.F. Hult, och därefter startade G.E. Beskows skola sin verksamhet den 1 oktober 1867. Beskow hyrde lokaler i huset Mäster Samuelsgatan 39, hörnet av Malmskillnadsgatan.

Han hade förmågan och tur att till sin nya skola kunna knyta eminenta pedagoger såsom filosofie doktorerna Carl Gustaf Bergman (skolans rektor 1882–1888 och sedermera 1:e folkskoleinspektör i Stockholm) och den skicklige latinisten Ludvig Lindroth (skolans rektor 1888–1905) samt fröken Sofi Hultén, senare gift Almqvist och under detta namn välkänd pedagog och skolgrundare (Sofi Almqvists Samskola, 1892).

År 1871 inköpte Beskow

ett eget hus vid Malmskillnadsgatan 46 (hörnet av Jakobsbergsgatan), där skolan var inrymd till 1882, då de nya föreståndarna Bergman och Lindroth flyttade verksamheten till nr 52 på samma gata (hörnet Lutternsgatan/Kungsgatan). Höstterminen 1887 kunde så skolan flytta till den adress, som skulle bli dess sista, den för nutida beskowitgenerationer välkända Engelbrektskatan 9-11.

Beskows närmaste efterföljare

År 1882 lämnade – som ovan nämnts – pastor Beskow den omedelbara ledningen av skolan till två av dess lärare, tidigare nämnda Bergman och Lindroth. Själv kvarstod han ytterligare något år som kristendoms lärare vid skolan. Rektor

Skolhuset under senare delen av 1800-talet.

Bergman lämnade skolan 1888. Lindroth tillträdde härmed sitt rektorat, som kom att vara till 1905. Som lärare vid skolan verkade Lindroth t.o.m. 1910.

Ett exempel bland många för skolans fria, sökande och experimenterande pedagogik är bl.a. försöksverksamheten med engelska som första språk, vilken pågick mellan 1907 och 1915. Det kan parentetiskt anmärkas att försöksverksamhet med engelska som begynnelse språk påbörjades vid vissa stockholmska läroverk först 1943. Nyheten var fullt genomförd vid rikets läroanstalter 1946.

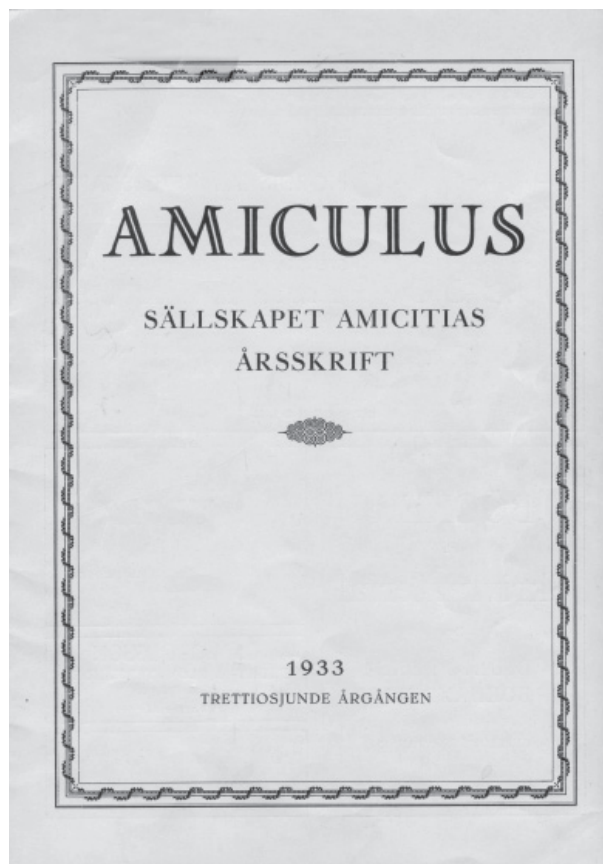
Även på samundervisningens fält har Beskowska skolan gått i spetsen för utvecklingen. Från 1870- och 1880-talen finner vi några pionjärer – pastor Beskows dotter Elisabeth och rektor Bergmans dotter Eva – som elever i skolans förberedande klasser. 1889 infördes generell samundervisning i de förberedande klasserna. Med ett avbrott åren före första världskriget bedrivs samundervisning i mellanskolan och första klassen. De förberedande klasserna avvecklades mellan åren 1937 och 1940 på grund av att elevantalet under en följd av år stadigt minskade. Samskoleundervisningen återupptogs på skolans program från 1968 och bestod till dess att skolan upphörde 1976.

Elevföreningar

Ett så gott som ofrånkomligt kapitel i all skolhistoria är skolföreningarna och deras verksamhet. Inte heller hos Beskowska Skolan saknas denna typiska ingrediens. Gymnasieföreningen F.F. (Förtid och Framtid) är den äldsta kända sam-

manslutningen i skolan från 1870-talets mitt. Här ägnade man sig åt deklamationer, minnestal, äreminnen, översättning av romerska skalder, musikafnarn och teater. Primus motor var föreningens sekreterare Harald Molander, teaterregissör, författare och översättare.

Den förste ordföranden var skolans på den tiden kanske mest begåvade elev, Severin Bergh, slutligen krigsarkivarie. Föreningen var i verksamhet fram till början av 1880-talet men tycks därefter ha fört en tynande tillvaro för att till slut alldeles upphöra. En möjlig arvtagare till F.F. var den litterära förening, som Carl A. Rehn, slutligen en kort tid kyrkoherde i Engelbrekts församling, tog initiativ till nämligen C.D. (vilket uttydes *Communitas Doctorum, De lärdas samhälle*). Ett tredje sällskap var Svenska litteraturens vänner,

som bildades 1882 av elever i klass VI:1. Föreningen sysslade med föredrag rörande historiska ämnen, diskussioner och musikaliska soaréer.

Beskowska Skolans Musikförening bildades 1888 av Alfred Wallgren, sedermera hovrättsnotarie, med ursprungligt ändamål att anordna skridskobaler på Nybroviken. Till sekreterare utsågs sedermera arkivrådet Johan Axel Almquist. Enligt en något osäker tradition skulle Beskowska skolans mest långlivade gymnasistförening, Sällskapet Amicitia (Vänskap), vara en utlöpare och arvtagare från denna skolans

musikförening. Föreningen synes ha haft god ekonomi eller goda kontakter inom tryckeribranschen, då man från tidigt 1900-tal till sent 1940-tal kunde kosta på sig att ge ut en egen, elegant tryckt tidskrift, benämnd Amiculus (Den lilla vännen). Här publicerades dikter i gymnasial stil, spelades teater med förmågor som Sven Lindberg, Ulf Palme och Sven-Bertil Taube, anordnades fototävlingar och mycket annat. Föreningen förde vid 1950-talets ingång en tämligen undanskymd tillvaro men kvicknade till 1951 under ordförandeskap av Olof G. Tandberg. ●

Ett fynd ...

De Fröjds Broadway-sticker — ungdomens rock framför andra. Den är osannolikt populär med sin kläcka, glänsa modell och det breda, lefnadsstärpta. Tre av utvalda tygen kostar den endast Kr. 72—, 78—, 88—, 98— och 110—

FRÖJDS

44 VASAGATAN — GÖTGATAN 28

Program

VID SÄLLSKAPET AMICITIAS ÅRSFEST I BESKOWSKA SKOLANS HÖGTIDSSAL.

Fredagen den 24 november kl. 6 och 8 e. m.

SOIRÉ

1. Musik The Optimistic Stompers.
2. Hållningsvänfrende Ordföranden S. Fogelmark.
3. Musik The Optimistic Stompers.

4.

När skräcken kommer till Allan Dale.

Komedi i en akt av Gösta Rybrant.
Regi: Gabriel Rosin. Scenmålare: Carl Norman.

Personer:

Allan Dale, filmregissör Claes Thelander.
Carroll, statist Nils Bokelund.
Hill, Dales betjänt Tage Billé.

Handlingen utspelas i Allan Dales arbetsrum.

5.

Osbert Mulliners dilemma.

Färs i fyra tablåer efter en pjäs av P. G. Woodhouse.
Dramatisering och regi: Gabriel Rosin. Scenmålare: Carl Norman.

Personer:

Osbert Mulliner Sten Allgöth.
Bushford-Bradlock Olof Lagerlöf.
Sir Markham Phinckirk-Saunders Tage Billé.
John, Mulliners betjänt Carl-Olof Osterlund.
Mabel, Mulliners tjänst Jack Olof Sörensen.
Två tjurar

Första tablån: Utanför Mabels port. De övriga: Hos Mulliner.

6.

Lördagen den 25 november kl. 6,30 e. m.

SOIRÉ

Summa program som vid fredagens föreställning samt direkter dans i skolans gymnasiesal till kl. 12.

Hitt till ändring av programmet förbehålles.

UNGDOMENS VELOCIPED ÅR

Rambler

FARTFÖRESLÄBB:

ALBERT ÖHMAN, A.-B.

STOCKHOLM 5

Uppställning och försäljning i Stockholm:
Brevväg 50, Pettersson & Nilsson, A.-B.
Svartfågeln 26, Alex Andersson.
Birger Jarlsgatan 88, Eric Blomgren.
Frimungsgatan 47, C. E. Engblom.
Boringsgatan 48, Karl Åke.
Sjöbjörns 81, A. Holgren.
Timmermanskatan 19, K. V. Hultberg.

KAMEROR • FRAMKALLNING och KOPIERING

Bäst hos *Peters* Stureplan 4

Beskwiter!

Bandy- och Ishockey-

artiklar köper Ni fördelaktigast hos oss.

Bröderna Sandströms Sportaffär

Norrlandsgatan 21—23

BESKOWSKA SKOLANS "NYBAKADE"

Fotografers Eder hos

ATELJÉ EDLING

Norrlandsgatan 91—93, intill Kungsgatan.

Uppslag Amiculus 1933.

Beskowska skolan 1867–1976

Sammanställt med uppgifter från Stadsarkivet av journalisten Carina Järvenhag

1867 bestämde sig pastor Gustaf Emanuel Beskow för att starta en egen skola. Han ansåg att de skolor som stod till buds inte höll måttet för de egna sönerna. Vid Beskowska skolan bedrevs sedan undervisning på olika adresser i över 100 år. Den var redan från starten en skola främst för Stockholms burgna borgar- och överklass. Inte sällan gick familjer här i generationer. Samtidigt kunde Beskowska skolan under sin drygt 100-åriga historia ha en friare pedagogik och prova nya vägar på ett helt annat sätt än de statliga läroverken. Man var bland annat pionjärer inom samskoleundervisningen, gjorde experiment inom språkundervisningen och betonade redan från början vikten av att eleverna själva aktivt skulle inhämta sin kunskap. Bland lärarna fanns också många skickliga pedagoger.

Få skolor har haft så många kända elever i förhållande till det relativt ringa elevantalet. Här har gått tre medlemmar av Svenska Akademien, två statsministrar, 6 prinsar och flera kända vetenskapsmän, för att bara nämna några.

1800-talets Stockholm

I början av 1800-talet var Stockholm en av Europas mest ohälsosamma och snuskiga städer. De sanitära förhållandena var under all kritik, och barnadödligheten var hög. Inte förrän vid mitten av seklet skedde

en snabb ekonomisk, teknisk och politisk utveckling. 1856 hade huvudstaden för första gången 100 000 invånare, då hade antalet fördubblats på 30 år.

En gymnasist var en mycket ovanlig syn på Stockholms gator under 1800-talets första hälft. Det var de olika församlingarna som tillhandahöll kyrkskolor för grundläggande studier. Stockholms enda statliga gymnasium fanns på Riddarholmen och antalet elever var blygsamt, mellan 30 och 60 elever i varje årskurs. Från 1850-talet fanns också Nya Elementarskolan med inriktning på moderna språk.

Detta ändrades när den allmänna folkskolan i mer utvecklad form infördes år 1864 och Stockholm liksom landets övriga kommuner ålades att hålla stadens invånare med skollokaler och lärare. Men i slutet av 1860-talet hade de två statliga gymnasieskolorna fortfarande inte fler än 200 elever tillsammans. Som en följd av att Stockholms stad övertog ansvaret inrättades så småningom två fullständiga läroverk, Norra Real år 1876 och Södra Latin år 1879.

Beskowskas första tid

Samtidigt som den allmänna skolundervisningen tog form, mognade beslutet hos pastor Gustaf Emanuel Beskow att starta en egen skola. Han var vid denna tid hovpredikant, och drevs antagligen av en lika stor ärelystnad som av ett brinnande

pedagogiskt intresse. Han tyckte framför allt att de skolor som stod till buds för de egna sönerna inte höll måttet. Bland annat var pastor Beskow en stark motståndare till att eleverna skulle vara tvingade att lära sig katekesen utantill. Det som lockade med en egen skola var att han själv skulle kunna hålla i kristendomsundervisningen.

G.E. Beskows skola slog upp sina portar den 1 oktober 1867. För ändamålet hyrdes lokaler på Malmskillnadsgatan 39. Undervisningen började i blygsam skala med ett 20-tal småpojkar fördelade på en förberedande och en första klass. Lokalerna låg i en vanlig lägenhet en trappa upp över gården. Viktor Almquist, en av de första eleverna, minns den första tiden. ”Minnet för mig in över en trång, stenlagd gård bort mot en dörr i högra hörnet, uppför en smal trappa in i klassrummet. Ehuru jag hade min plats nära fönstret, rådde därinne aldrig någon riktig dager. Den skymdes bort av vår kära snusande klassföreståndare Lönbohm. Det han lärde oss, kommer jag inte ihåg utom ett: ’Formica est laborosa’ (myran är arbetsam). Den satsen pluggade han i mig för livet.”

Omedelbar succé

Eleverna skrivs in i den treåriga förberedande skolan vid 5–7 års ålder. Sedan följer den sexåriga mellanskolan för 8–16-åringarna. Där går länge den stora majoriteten av eleverna. Tio år efter starten utgör gymnasisterna i de högre klasserna inte mer än en femtedel av alla elever. Vid denna tid har dock elevantalet ökat till omkring 300. En förklaring till skolans omedelbara popularitet är att den startade vid en gynnsam tidpunkt – de allmänna läroverken låg fortfarande i sin linda – och att pastor Beskow var en välkänd person i huvudstaden. Bland annat genom att han vid denna tid grundade Blasieholmskyrkan.

År 1872 har lägenheten blivit för trång för den växande skaran elever och pastor Beskow köper ett eget hus för skolan på Malmskillnadsgatan 46, där man både får mer utrymme och ändamålsenliga lärosalar. Där förblir skolan till år 1882, då pastor Beskow oväntat överlåter skolan till Carl Gustaf Bergman och Ludvig Lindroth. Själv återgår han till rollen som hovpredikant. Bakgrunden är bland annat meningsskiljaktigheter med studierektor och huvudläraren om latinets ställning. Pastor Beskow vill nämligen införa tyska som första språk. Samtidigt sjunker elevantalet drastiskt, delvis beroende på Beskows tillbakaträdande, men också genom att Norra Latin, Norra Real och Södra Latin har tillkommit som högre allmänna läroverk. Beskowska skolan får också konkurrens om eleverna från privatskolor som Palmgrenska och Whitlockska.

Elever från burgen borgarklass

Det medförde otvivelaktigt en viss status att ha gått i Beskowska skolan, åtminstone fram till andra världskriget. Stoltheten över skolan grundade sig kanske mindre på pedagogiken än på vilka som var ens klasskamrater.

Klasslistorna har elever som prins Gustav, den blivande kung Gustav V, och hans bröder Carl, Eugen och Oscar. De gick här under några år på 1870-talet. Det ansågs då som ett mycket radikalt grepp att sätta prinsar i en skola som åtminstone i teorin var tillgänglig för vem som helst. Pastor Beskow skriver stolt om händelsen i sina levnadsminnen: ”Deras högheter önskade att deras söner skulle få känna livet såsom andra gossar och att de ej skulle uppfostras så att säga inom lås och bom”. Prins Carl bekräftar i sina minnen från skolan att han och bröderna inte särbehandlades. ”Något krusande för oss kom icke i fråga vare sig

från lärarkårens eller skolpojknarnas sida, och det var just det som var så nyttigt.”

Den blivande kung Gustav V hade flera bemärkta skolkamrater. Samtidigt studerade här den första socialdemokratiska statsministern Hjalmar Branting. Branting tar studenten år 1877 yngst av alla elever med det näst högsta betyget.

Att vara lärare på Beskowska

Lite tillspetsat kan man säga att lärarna på Beskowska var en salig mix av briljanta pedagoger och helt vanliga medelmåttor. Redan från början kombinerades rektorstjänsten med undervisning, och flera av rektorerna var också skickliga pedagoger. Pastor Beskow fortsatte som religionslärare även efter att han överlätit skolan. Efter honom kom Ludvig Lindroth, en bildad humanist, som såg till att latinet behöll sitt grepp över skolan fram till år 1893. Skolans rektorer har i tur och ordning varit:

- Pastor Gustaf Emanuel Beskow (1867–1882)
- Rektor Carl Gustaf Bergman (1882–1888)
- Fil. dr. Ludvig Lindroth (1888–1905)
- Fil. dr. Sten Lagergren (1905–1913)
- Rektor, fil. lic. Sam Jansson (1913–1939)
- Vik. rektor, fil. mag. Nils P Åkerberg (1939–1940)
- Rektor, fil. dr. Severin Solders (1940–1956)
- Rektor, fil. lic. Karl-Gustav Kökeritz (bilden) (1956–1976).

Att vara en helt ”vanlig” lärare på Beskowska runt sekelskiftet var inte en särskilt lukrativ tillvaro. Lönen var i allmänhet sämre änvid de statliga läroverken. Så här minns fil. dr Gregor Lindqvist tiden vid skolan. Han undervisade i franska och engelska mellan 1893 och 1905. ”Lönen var ej vidare stor. Den beräknades ungefär efter det arvode en extralärare vid statens läroverk erhöll vid denna tid, nämligen 1800 kronor. Det man fick räckte nätt och jämnt till amorteringarna av skulder. För att få något till mat och husrum måste man åta sig att ge privatlektioner. Jag kunde på det viset ibland få en extra inkomst av ungefär 100 kronor. Då gällde det att se på slantarna. När jag sedan vid 40 års ålder kom till ett statligt läroverk, fick en lön på 3500 kronor och slapp ge privatlektioner, kände jag mig nästan som en miljonär.”

Skolans mest omtyckta lärare genom tiderna är förmodligen lektor Nils Gösta Åkerman. Han var lärare i matematik och fysik och förmodade som få andra att ha ett personligt intresse i sina elever och fick många till synes ”hopplösa fall” att till sist ta studenten.

Nils Gösta Åkerman 1935

Lektor Åkerman började undervisa vid Beskowska skolan redan år 1925, och när han slutligen gick i pension hösten 1963, ägnas han hela inledningen i årsredogörelsen. Detta brukade inte ens vara fallet när skolans rektor drog sig tillbaka. Bland hyllningsorden står bland annat att en epok går i graven och att Åkerman som få har ”personifierat och bidragit till att vidmakthålla det vi brukar kalla Beskow-anda”.

Några viktiga årtal

- 1867 G.E. Beskow grundar Beskowska skolan
- 1878 fick Beskowska rätt att utfärda studentexamen.
- 1882 överlät pastor Beskow skolan till rektor Carl Gustaf Bergman och huvudläraren Ludvig Lindroth.
- 1885 delas skolans verksamhet upp i en latin- och en reallinje.
- 1887 flyttar skolan in i nya lokaler på Engelbrektskatan 9-11
- 1889 tar man emot flickor i de förberedande klasserna.
- 1890 får man för första gången statligt understöd med 6000 kronor per termin.
- 1893 bildas ett skolbolag bestående av skolans föreståndare och lärare samt föräldrar till några av eleverna.
- 1893 kan eleverna välja mellan en real- och en latinlinje. Från 1895 läser reallinjens elever engelska som första språk.
- 1905 rättar Beskowska skolan in sig i ledet och börjar följa den då nya statliga läroverksstadgan. Detta sätter också i någon mening punkt för det fria pedagogiska experimenterandet.
- 1906 består Beskowska av följande avdelningar: en förberedande avdelning, realskola med fem klasser för pojkar och flickor, real- och latinymnasium samt en slöjdskola.
- 1934 utgår gymnasisterna för första gången majoriteten av Beskowskas elever.
- 1937–1940 avvecklas de förberedande klasserna på grund av kraftigt sjunkande elevantal.
- 1940–1941 består Beskowska av 4 realskolelinjer och 4 gymnasieklasser.
- 1953–1954 införs en allmän linje på gymnasiet.
- 1964–1965 avvecklas realexamen och ersätts med ett treårigt gymnasium.
- 1968 börjar flickor återigen på Beskowska skolan (det fanns även flickor i slutet av 1800-talet)
- 1976 upphör undervisningen vid Beskowska skolan. Samma år köps byggnaden av Folkuniversitetet i Stockholm. År 2004 flyttar EFG Bank in i skolbyggnaden. ●

Beskowska Skolan 75 år

– ett kungligt jubileum

Sammanställt av Gunnar Ewetz

Saxat ur fyrtiofemte årgången av Amiculus – Sällskapet Amicitias Årsskrift 1942

Torsdagen den 1 oktober 1942 firade man skolans 75-åriga existens med högtidligheter i skolans aula. Högtidligheterna firades i närvaro av Hans Maj:st Konung Gustaf V, Prins Carl, Prins Oscar Bernadotte, Prins Eugen och Prins Carl j:r samt 200 fd Beskowiter. Därefter intogs middag på restaurang Royal, nuvarande Grand Hotel Vinterträdgården. Evenemanget bevakades av flera tidningar.

”Det första som gjordes var att ge firandet en värdig ram. Denna åstadkoms genom renovering av bönsalen, trappmålning mm. Några dagar innan jubiléet nedkallades ett dussin äldre pojkar samt ett tjog småpojkar till Löjtis i gymnastiksalen. När vi kommit dit, blevo vi underkastade dennes granskande blickar, särskilt vi äldre, som skulle få uppgifter inomhus. Småpojckarna skulle bilda häck på gatan.

På torsdagen samlades vi marskalkar i skolan kl 7.30 iklädda smoking, ty som Löjtis sade: Det är väl roligt att vara lika fin som kungen någon gång. Först kommo alla vanliga människor med vilka vi kungliga rockvaktmästare inte befattades oss. Prick kl 8 kommo Prinsarna Carl, Oscar, Eugen och Carl j:r. Vi sträckte oss på tå och lyfte varsamt av rockarna och togo försiktigt emot de på Bond eller Sackville street inköpta hattarna, som därefter hängdes in hos

Kung Gustaf V anländer till högtidligheterna.

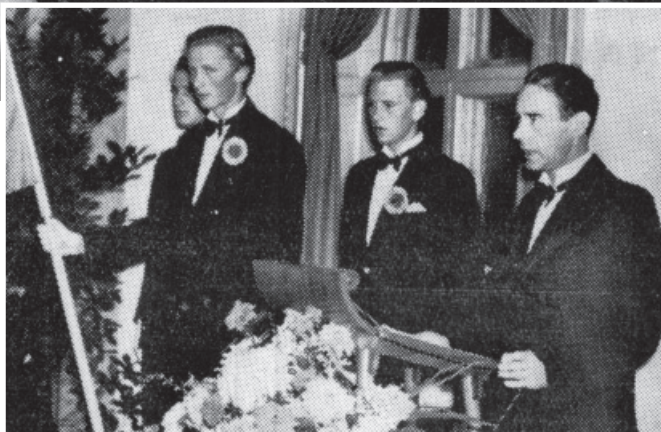
Vaktis för att behålla sin kungliga värme. Fem minuter senare anlände Majestätet. Rektor Solders togo emot honom ute på gatan och när de kommo in, flammade blyxtljusen så tätt, att det verkade, som om fotograferna tävlade om vem som kunde taga de flesta bilderna. Detta tycktes irritera Hans Majestät, ty han viftade avvärjande med handen. Då tog jag med djup bugning emot hans hatt.

Från vänster Prinsarna Eugen och Oscar, Kung Gustaf V, Prins Carl och Prins Carl j:r.

Så gingo då de fyra bröderna och "Prins-Calle" in i aulan och satte sig på de från slottet hämtade förgyllda stolarna. Prins-Calle var iklädd en synnerligen välsittande gråsvart smoking. Vi marskalkar stodo under den timme som högtidligheten varade vid ingången till aulan. När rektorn i sitt tal sade något om det svårarbetade klientelet vända sig mångas ögon mot oss för att se om vi sågo lika svårarbetade ut som de själva gjort en gång. Efter att hava stämt in i ett av general Åkerman utbringat fyrfaldigt trofast, tacksamt, beundrande leve för Konungen sprungo vi ut för att taga reda på de kungligas kläder. Prins-Calle gav rektorn ett prasslande handslag, vilket visar, att han bevarar sin skola i kärt minne. Prins Eugen blev förtjust i utkasten till väggdekorationerna och lovade giva 2 000 kr till dess fullbordande. En annan Beskowit, fil kand Johan Jacob (Joja) Bonnier, skänkte en hel trave med historiska böcker

20

Severin Solders håller jubileumstalet.

till skolan. Ännu en värdefull boksamling fingo vi av P. A. Norstedt & Söner.

När alla begivit sig iväg till Royal, lämnade även vi vår skola och tänkte på att kanske få vara med om dess 100-års jubileum, men det kan ju inte bli så förnämligt som detta, då man väl knappast vågar hoppas på att så många kungliga prinsar i en framtid komma att bliva elever i vår skola.

Redaktionen

P.S.

Vid supén på Royal igångsattes en insamling, vilken inbragte 725 kr. Dessa pengar skola gå till avbetalning av vår stuga i Härjedalen, vilket givetvis gläder alla Beskowiter." ●

*Några kända
Beskowiter*

Kungahuset

Kung Gustaf V, 1858-1950

Prins Oscar, 1859-1953

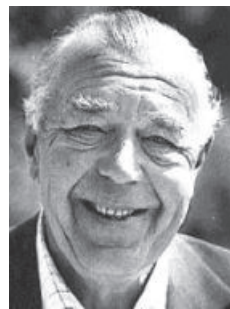
Prins Carl, 1861-1951

Prins Eugen, 1865-1947

Prins Carl Bernadotte,
(son till Carl) 1911-2003

Prins Bertil, 1912-1997

Skådespelare

Sven Lindberg, 1918-2006

Ulf Palme, 1920-1993

Hjalmar Branting, 1860-1925
stadsminister

Olof Palme, 1927-1986
stadsminister

Politiker

Svenska Akademiens ledamöter

Sven Hedin, 1865-1952

Werner von Heidenstam, 1859-1940

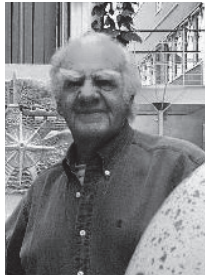

Martin Lamm, 1880-1950

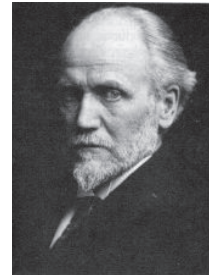
Konstnärer

Richard Bergh, 1858-1919
målare

Hans Hedberg, 1917-2007
konstkeramik, skulptör

Gustav Cassel, 1866-1945
professor, nationalekonom

Oskar Klein, 1894-1977
professor, fysik

Arne Suchsdorff, 1917-2001
filmregissör

Johan Gabriel Oxenstierna
1899-1995
OS-guld i modern femkamp 1932

Nils Petter Sundgren
filmkritiker, kulturjournalist

Sven Bertil Taube
sångare, skådespelare

Björn Thofeldt
världsmästare i modern femkamp

Ulf Dinkelspiel
fd handelsminister,
finansman, diplomat

Jörgen och Peter Sundelin
seglare, olympiska mästare
i 5,5 m 1968

Jan Poignant
sportskytte, europamästare

Lennart Jirlow
konstnär

Paul Lederhausen
grundare av McDonalds
i Sverige

Möte med Ernst Hirsch – student 1935

Intervjuad av Gunnar Ewetz

Det är en kall men snöfri januaridag 2008. Jag ringer på hos familjen Hirsch som bor på Villagatan. Dörren öppnas av Missen, Ernst fru sedan 40 år. Ernst tillhör en av våra äldsta och mest trogna medlemmar. Han blir 92 år i oktober.

kort väg till skolan, endast några 100 meter. Han bodde på Stureplan 6 (nuv nr 2). Skolformen kallades förberedande och var 3-årig. Han fortsatte 5 år i realskolan med frk Söderhielm som lärare. Skoltiden i Beskow avslutades 1935 med student-

Det är förberett med kaffe och kakor. Vi skall ha en liten pratstund om tiden när Ernst gick i skolan.

Ernst tillbringade inte mindre än 12 år i Beskowska skolan och började 1923, då endast 6 år gammal. Han hade

examen den 18 maj. Gubbskivan avhölls på Grand Hotel i slutet av maj i närvaro av bl a den uppskattade läraren Nils Åkerman. Menyn kostade hela kr 12,50.

Rektor var då Sam Jansson och klass-

Ernst Hirsch i första förberedande klassen 1923, stående längst bak i mitten.

Ernst Hirsch med skolkamrater 1934–1935, Ernst längst fram till höger.

föreståndare Nils Åkerberg, båda uppskattade som rektor och lärare på skolan. Rektor Jansson prövade under en tid att hålla undervisning i esperanto. Så här i efterhand kan vi väl

konstatera att det inte blev något framtidsspråk. I gymnastik hade han den berömde löjtnanten "Löjtis" Nordgren – en bister och militärisk lärare. Till och med min svärmor,

Gubbskivan på Grand Hotel tillsammans med lektor Åkerman 1935.

som då gick i Anna Detthowska skolan på Eriksbergsgatan, kommer ihåg löjtnanten när han drillade sina adepter i Humlegården.

Ernst deltog i flera föreningar. Den mest aktiva var Amicitia som utgav tidningen Amiculus. När vi tittar på en utgåva från 1933 så är det den 37:e årgången. Föreningen var levande en bit in på 50-talet. Även skytteföreningen intresserade Ernst. Föreningen var under lång tid mycket aktiv i skolan, och platsen för alla skjutövningar var givetvis Stora Skuggan. Vem har inte dinglat där med ett gammalt musergevär över axeln?

Ernst bästa ämnen var historia, geografi och svenska. Sämsta ämne var matematik med betyget B. Icke desto mindre skulle Ernst så småningom söka in på KTH, Kungliga Tekniska Högskolan. För att komma dit var han tvungen att komplettera eller snarare läsa upp sina betyg i matematik och fysik. År 1937 börjar Ernst på KTH.

En av Ernst äldsta vänner och skolkamrater från Beskow var Stig Fogelmarck. Han var ständig medlem i Föreningen men gick tyvärr nyligen bort. Stig var överintendent på Kungliga

husgerådskammaren. En annan skolkamrat, född samma år som Ernst dvs 1916, var Prins Carl Johan, son till vår tidigare kung Gustaf VI Adolf. Prinsen hade huvudsakligen lektioner på slottet och gymnastik på skolan.

Efter militärtjänst, krig och annat så blev Ernst klar arkitekt 1942. Efter några år som anställd på arkitektkontor startade Ernst tillsammans med sin kurskamrat Axel Grönwall eget kontor, Grönwall och Hirsch. De hade under 20-25 år många uppdrag i Stockholm och i grannkommunerna. En stor uppdragsgivare var SCA i Norrland. Därefter ägnade sig Ernst åt fastighetsförvaltning till i början på 90-talet.

På frågan hur Ernst kan hålla sig så fräsch och pigg vid 92 års ålder svarar han: ”Man får hålla igång! Jag har gymnastik 2 ggr i veckan. Normalt brukar jag åka skridskor på vintern och spela golf på sommaren. Tyvärr har det inte gått att åka skridskor i år med en så mild vinter. Idag har jag i stället gått fram och tillbaka till Blockhusudden. Jag går ca 5 km på en timma!”

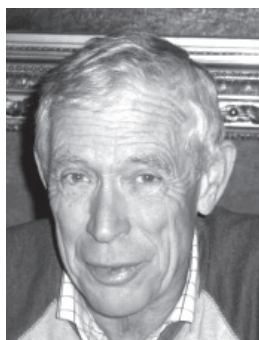
Och vad tyckte du var bäst med Beskow? ”Kamratskapet!” ●

Minnen från skoltiden

21 Gamla Beskowiter

kåserar

”Räkning var mitt stora handikapp”

Peter Akrell tog studenten i Lund och blev kvar i Skåne som skogsmästare. Han gick dock realskolan och gymnasiet i Beskow.

Första minnet därifrån är provet han fick göra för att komma in. Och att det inte var så noga med disciplinen som på Carlssons skola.

Hösten 1950 skulle jag tentera i matematik till realskolans första klass. Eller, mera tidsenligt, pröva i räkning för att komma in på storskolan. Jag var elva år.

Räkning hade hittills varit mitt handikapp, och de benämnda talen, som de hette, var totalt obegripliga för mig. Det anskaffades en privat lärare, som i slutet av sommaren manglade mig varje dag och försåg mig med digra hemläxor.

Jag gick i Carlssons, som väl knappast behöver presenteras närmare för gamla Beskowiter. Det var en bra skola, varje elev var en individ, men krav och disciplin var hårda. Per Westberg har ju också visat i sin bok om skolan, "Kvarteret Humlegårdsmästaren", att det definitivt var fråga om överkurser.

Räkning var alltså mitt stora handikapp, och vad jag minns hade jag inte en enda godkänd provräkning under hela det sista skolåret i Carlssons. I övrigt gick det ganska bra.

Vid vårterminens slut var mitt betyg en angenäm överraskning: Betyget i räkning var B.

Östra Real var skolan med stort S. Det var dit alla sökte i första hand. Sedan kom skolor som Beskow, Whitlock med flera. Utan större förhoppningar sökte jag till Östra Real, men också till Beskow.

Östra Real nobbade direkt. Men Beskow öppnade dörren på glänt; jag skulle få prövat mina kunskaper i räkning. Dag och tid var utsatta – det bör ha varit någon gång i mitten av augusti. Träningen i räkning blev nu än mer intensiv och jag minns att jag tänkte att det skulle vara skönt när tentamensdagen äntligen kom!

I rum nummer 22 skulle tentan hållas, på andra våningen, samma våning som lärarrummet. Jag minns inte hur många vi var, men en gammal klasskompis från Carlssons fanns med, det minns jag. Jag satte mig längst fram, osäker på om det var tillåtet att sitta var man ville. Disciplinen från Carlssons satt il!

Efter en liten stund kom det en lärare. Han hette Carlsson och undervisade i latin och grekiska på gymnasiet och verkade vara mycket snäll. Vi stod förstas upp när han kom in, han bad oss sitta ner och delade därpå ut provräkningen. Det var den kända gamla blåstencilen, färsk och luktande. Det var bara att sätt igång.

Jag kastade en blick på stencilen. Det var sex tal. Jag förstod absolut ingenting, bara sex tal? Det var ju lätt! Och det tog mig inte lång stund att räkna talen. När jag var färdig kastade jag en blick på de andra. De såg ut att ha fullt upp. Vad gör jag nu tänkte jag. Får man lämna in nu. Och sedan, ska jag sätta mig ned igen på min plats

På nästan darrade knän lämnade jag fram min skrivning. Carlsson log snällt och tackade och jag gick tillbaka till min plats. Han började rätta skrivningen. Så efter en

stund kom beskedet: "Du har alla rätt! Och Carlsson smålog vänligt och sa att jag var välkommen på uppropet och att jag kunde gå hem.

Det var en lycklig promenad hem genom Humlegården. Hemma satt mamma med

min extralärare och drack te och väntade på mig. Jag minns att jag sa "jag hade alla talen rätt!". Och jag minns också att jag tänkte, att det där med extraläraren hade egentligen varit rätt onödigt!

Peter Akrell

Det var alltid lite trassel att få rum i bilarna!

Nisse Bonnier gick i Beskowska skolan åren 1966 till 1968.

Han är vice vd för Dagens Industri.

Han är också ordförande i Bonniers

familjestiftelse. Här kommer han ihåg skolkamraten Lasse, en kraftig kille med förkärlek för små och snabba bilar.

Lars gick i min parallellklass. Han var en stor entreprenör med hög integritet och mycket självkänsla. Han gillade bilar av alla slag, men speciellt stora och fina eller små och snabba. Eftersom Lasse var överviktig, typ 100 kilo, var det alltid lite trassel att få rum i de små och snabba bilarna. Lasse upptäckte snart att han kunde tjäna pengar och därmed finansiera sina stora luncher på bland annat Kjellssons genom att köpa och sälja bilar. "Ärlige Harry" var därför ett ganska naturligt smeknamn som blev synonymt med Lasse.

En gång kommer jag ihåg när jag fick låna en liten Lotus Elan. Den var lite speciell för den hade strålkastare som man kunde fälla upp. Hur som helst var den så liten att Lars stora kroppshyddda inte riktigt fick plats. Han var tvungen att hela tiden ha med sig en lite mindre kamrat, som inte tog så stor plats. Hans uppgift var helt enkelt att så snart Lasse satt sig i bilen trycka till dörren utifrån, utan att Lasses överviktiga kroppshyddda kom i kläm, och sedan gå runt bilen och sätta sig själv på det nu betydligt mindre utrymme, som utgjorde passagerarsätet.

Bortsett från alla bilaffärer hade Lasse stor integritet och tyckte om att markera. En gång minns jag när vi skulle ha stor provräkning i aulan. Lasse hade länge hävdad att just den här sortens matematik inte var något han tyckte man behövde kunna, ännu mindre lära sig. Lasse kom, några minuter för sent, slog sig ner på angiven plats mitt i salen, läste igenom talen på några minuter, konstaterade högt att det här inte var något han behövde kunna. Sedan reste han sig, lämnade in ett blankt papper, gick ut ur salen med ett leende ackompanjerat av applåder, tog sin nyköpta Bentley utanför skolan och åkte ut till Djurgårdsbrunn i det vackra vårvädret för att äta lunch.

Nisse Bonnier

”Skamligt fusk med tragikomiskt resultat”

Nils Curman är en riktig mångsysslare, som varit allt från bilmekaniker på Volvo till divisionschef på ett större amerikanskt

företag. Här erkänner han ett avancerat fusk med ett prov i tyska som ägde rum 1949.

Jag tror att det var på våren 1949. Vi gick i andra ring och skulle enligt skolsystemet som gällde då välja bort något ämne inför vår studentexamen två år senare. Flera av oss valde bort tyskan eftersom vi inte var särskilt framgångsrika i ämnet.

”Eftersom den följande berättelsen innehåller såväl omoral som bedrägligt förfarande väljer jag att här inte namnge någon av de inblandade. Det vi gjorde oss skyldiga till kanske i alla fall kan betraktas som preskriberat, så här efter 59 år.

Vår tysklärarinna var en förtjusande äldre dam med, vad jag kommer ihåg, tyskt ursprung. Inför vårt bortval av tyskan skulle vi avlägga ett slutligt skriftligt prov. Inför detta bävade flera av oss. Betyget skulle ju komma att stå svart på vitt i våra studentbetyg så småningom, och anledningen till att vi valde bort tyskan var ju som sagt att våra kunskaper var skrala.

Kanske var vår förtjusande lärare också litet tveksam till hur vi skulle klara oss genom den kommande pären. Dagen före skrivningen gjorde vår fröken nämligen för säkerhets skull en genomgång av vissa passager i det kommande provet, som hon ansåg vara snudd på överkurs. Vi lyssnade och antecknade naturligtvis med stor uppmärksamhet (för ovanlighetens skull).

När fröken vid ett tillfälle uppehöll sig extra länge

med att skriva en krånglig tysk mening på tavlan kunde vi till vår förvåning notera att Sven kom krypande på golvet i bänkraden. Han smög och kröp ända fram till katedern, där boken ur vilken fröken hämtade sina svåra exempel, låg öppen. Fröken stod fortfarande med ryggen åt klassen och skrev på tavlan. Sven tog de återstående riskabla stegen fram till katedern och läste snabbt av titeln på exempelsamlingen, varefter han med ålning medelst hasning förflyttade sig till sin plats längst ner i klassrummet. Vår kära fröken hade inte märkt något av manövern, och vi åskådare började andas på nytt. Hur tordes han!

En av oss klasskamrater hade tyska rötter. Han hette Jörgen. Jörgen hörde naturligtvis inte till dem som tänkte välja bort tyskan. Och vi insåg att den information som Sven skaffat sig beträffande titeln på den tyska exempelsamlingen var sprängstoff. Om vi kunde övertala Jörgen att hjälpa oss med översättningen av svensk text till tyska, så vore det guld värt.

På rasten trängdes Jörgen in i ett hörn av oss fem potentiella fuskare. Det var inte lätt att få honom på fall. Men efter mycket övertalning och löften om en helflaska gin följde han med oss hem till Sven efter skolans slut. Vi gick med snabba steg mot bokhandeln som då låg på Karlavägen snett emot Östra Real. Och så – här fanns den åtråvärda tyska exempelsamlingen. Vilken lycka!

Hem till Sven, där Jörgen installerades med papper och penna. Möjligen användes väntetiden till att införskaffa den utlovade ginflaskan. Hur vi bar oss åt är höljt i barmhärtighetens dunkel.

Nu var Jörgen klar med sin översättning, och vi satte oss alla att skriva av och memorera. Vi var överens om att det var för riskfyllt att ta med oss fuskklappar till skrivningen nästa dag, så inlärn timer utantill var vad som gällde.

Vi diskuterade att om vi nu kunde vår ”läxa”, och samtliga plötsligt skrev stort A, så kunde det ju verka litet misstänkt bra. De flesta av oss låg

på knappt godkänd nivå i utgångsläget. Vi enades därför om att vi nog för säkerhets skull borde smyga in ett och annat fel i skrivningen.

För att göra historien kort: allt gick väl. Ätminstone för mig. Jag skrev ett par avsiktliga

fel, vilket renderade mig ett "Ba. Sven däremot, som ju på sitt sätt kunde ta på sig "äran" för hela operationen, skrev in några fel för säkerhets skull, men råkade dessutom göra några slarvfel. Det blev underkänt! Himla förargligt.

Nils Curman

"Sven Bertil Taube blev inte sumprunkare"

Många elever på Beskow sympatiserade med Karde Mummars "Två år i varje klass". Och några blev inte alls vad de hade tänkt,

minns Ulf Dinkelspiel, som själv blev bland annat mäklare, minister och exportrådschef.

Vägen från "Broms skola till Beskowska skolan var inte lång. Det var bara för mig att vandra tvärs igenom Humlegården. Nu skulle jag få börja på läroverket – umgås med de stora pojkarna. Året var 1948.

Det var lite av en slump som jag hamnade på Beskow. Ursprungligen hade jag siktat på att söka in i Östra Real. Men där var dörren stängd för mig. Skälet var att jag gick direkt från tredjeklassen i förberedande – så tror jag det hette – till första klass i Beskow. Och det gick inte för sig på den tiden.

Det tackar jag min lyckliga stjärna för. Jag fann mig väl till rätta i den nya miljön och jag ångrade inte någon gång mitt val under de åtta händelserika – och lärorika – år som låg framför mig i skolan.

Fast alla var inte lika nöjda. Efter något halvår var det tid för kvartssamtal – ett första tillfälle att höra hur det gick för mig. Förväntansfull gick min far till skolan för att träffa Karin Stigell, som då

var "stand in" för min ordinarie klassföreståndare "Elsa Dahlander. Han blev snabbt nedtagen på jorden. Jodå, nog klarade Ulf studierna, sade hon. Men jag var omogen, uppstudsigt och störande på lektionerna. Det krävdes bättring, och det snabbt. Ord och inga visor. Min far tågade slokörad iväg och mig veterligen anmälde han sig varken förr eller senare till någon liknande övning.

Jag vet inte hur många olika klasskamrater jag hade genom åren. Men de var många, för "Beskow var en skola där genomströmningen var stor. Det kanske låg lite i privatskolans natur – nyinflyttade hade det lättare att komma in, elever som av en eller annan anledning inte platsade på andra håll sökte sig till Beskow, och en del rötägg fick väl i sin tur gå vidare till andra skolor som var beredda att ta sig an utmaningen. Dessutom var det en del elever som sympatiserade med Karde Mummars "Två år i varje klass" med följd att det också var stora ålderskillnader, framför allt i gymnasiet.

Man lär som bekant inte för skolan utan för livet och det var väl det som gjorde att våra lärare på den tiden kände sig fria att fråga vad vi tänkte bli när vi blev stora. Jag minns inte alla svaren – de var väl de gamla vanliga och fick väl få att höja på ögonbrynen. Men svaret från en elev etsade sig fast i mitt minne. "Jag skall bli sumprunkare på Västkusten", sade han. Förvirringen blev stor. Ingen visste vad det var, men alla brast ut i ett rungande gapskratt. Den eleven hette Sven "Bertil Taube.

Minnena tränger sig på. Av lärare och elever. Av något nedslitna klassrum. Av spring i trappor och korridorer – det gavs tillfälle

till mycket motion i detta långsmala hus på Engelbrektsgratan. Av raster och idrottsövningar i Humlegården, liksom idrottsdagar på Bosön. Av tävlingskytte på Stora Skuggan – skytte var då en av skolans starkaste grenar och vi mätte våra krafter med många andra skolor. Av långa kaffestunder på Kjellsons konditori – en tillflykt både under raster och småskolk och en samlingsplats också för elever från angränsande Whitlocks, Palmgrenska och, inte att förglömma, Franska skolan på Döbelnsgatan.

Lärarna då? Ja, många av dem platsar också i minnenas kavalkad. Fanns det fler starka profiler och större original i skolorna för 50 år sedan än i dag, frågar jag mig, eller är det bara så att tiden mejslar ut de starka karaktärsdragen. Inte vet jag. Men nog har jag en känsla av att dåtidens lärare åtnjöt mer respekt och hade högre anseende än sina nutida kollegor. Detta om något är en utmaning för dagens skolpolitiker och den föräldrageneration som nu tar vid.

Jag tvekar att singla ut några namn i lärarkretsen. Men Kaparn – kaptén Hesselgren – får utgöra ett undantag. Hans starka stämning överröstade alla andra, hans krav på disciplin tog sig många uttryck och hans ande vilade över många av skolans aktiviteter. Hjälpsam var han också. Som när en urmakare under pågående skrivning i aulan fick hjälp av Kaparn, som då

var skrivningsvakt, med att ta ned den antika väggpendylen för renovering. Klockan kom aldrig tillbaka – "urmakaren" försvann med ett bockande och tack och syntes aldrig mer.

Nu har drygt 50 år gått sedan jag och ett fyrtiotal andra tog studenten i Beskow en majdag 1956. 50-årsdagen firade vi – en något decimerad samlings – med en långlunch. Platsen var kanske inte så välvald, en jazzklubb där merparten av publiken kommit dit för att digga just jazz. Det blev ett väldigt hyssjande från angränsande bord, för vi ville utbyta minnen och tala om vad som hänt sedan skoltiden. En del drunknade väl i sorlet och bakgrundsmusiken, men trevligt var det. Och överraskande. De yrkesval och livsöden som rullades upp skiljde sig ganska väsentligt från de "yrkesval" som vi gjorde i klassrummet för drygt ett halvsekel sedan. Och en sak vet jag säkert: Sven Bertil Taube blev inte sumprunkare på Västkusten.

I flertalet fall hade våra vägar skiljts. Men gemensamt kunde vi se tillbaka på en händelserik skoltid, som av alla skratten att döma i allt väsentligt sågs med blida ögon. Måhända finns däri ett element av verklighetsförfalskning, men då ligger det något trösterikt också i detta. För då betyder ju det att tiden har en tendens att läka alla sår.

Ulf Dinkelspiel

"Inga främmande pojkar i lokalerna"

Gunnar Ewetz är ordförande i Föreningen Gamla Beskowiter sedan 2003. I dag driver han det egna företaget Axel

Philip Svenska AB. Han har också ett förflutet inom grafiska branschen.

En sen novemberdag hösten 1964 kom vår jovialiske rektor med glasögonen som vanligt långt neddragna över näsan och frågade om jag ville åka till Norge under nyårshelgen. Jag förstod inte riktigt vad han hade i kikaren. Skämtade han eller menade han allvar? Kökeritz kunde ibland vara lite underfundig med ett stort mått av torrhumor.

Nej, frågan var allvarligt ställd. Skolan hade fått ett erbjudande att skicka en representant till Föreningen Nordens ungdomsmöte i Oslo. Platsen var Voksenåsen strax norr om Oslo och bara några

kilometer från stora hoppbacken i Hölmenkollen. Jag hade under några år varit engagerad i elevrådet och rektorn tyckte väl att detta skulle premieras på något sätt. Och resa blev det!

Efter ett antal timmar på tåg och därefter en bit i buss nådde jag fram till en fantastisk konferensanläggning högt ovanför Oslofjorden. Genast fick jag lära mig att Voksenåsen är en norsk krigsgåva till Sverige för våra insatser under kriget. Här hissas den svenska flaggan.

Jag hade ett antal givande dagar av lärande och fästande. Syftet var naturligtvis också att knyta nya kontakter inom Norden. Med på kursen var även två något äldre elever från Franska Skolan – Catharina och Katinka.

Franska Skolan var på den tiden flickskola och Beskow var fortfarande en ren pojkskola. Det behövdes med andra ord inte många ölför att konstatera att det förelåg ett unikt tillfälle att arrangera en gemensam fest. Vi bestämde att träffas redan veckan därpå för att smida planer.

Jag begav mig till Döbelnsgatan för att ha ett första möte med mina nya vänner. Jag klev in i entrén på skolan och det tog inte lång tid förrän jag hörde en gäll röst flera våningar upp i fastigheten skrika: "Pas d'intrus ici! Pas de garçons dans les

locaux de cette école! "Dehors!" Inga främmande pojkar i skolans lokaler, UUUT.....!

Jag hade visserligen haft Bugge i franska så jag borde väl ha förstått denna enkla mening. Men går man reallinjen så låg inte fokus på franska språket. Jag förstod dock att jag gjort något som inte var tillåtet. Efter någon minut kom tjejerna springande och förklarade att jag absolut inte fick vistas på skolan. Det var emot alla regler. Jag skulle ha väntat utanför.

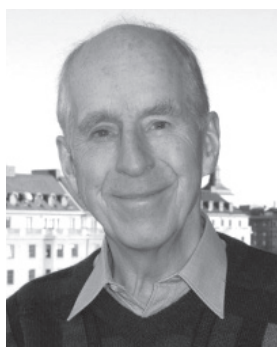
Detta var min första kontakt med den stränga och strikta Mademoiselle Carrier, skolans dåvarande rektor. Tjejerna på Franska Skolan fick inte ens klä sig i långbyxor och ännu mindre sminka sig. Här var det tuffa tag! Skulle skolan verkligen godkänna att flickorna skulle ha fest med snobbarna från Beskow? Jag måste dock tillstå att detta kändes lite spännande och utmanande.

Festen blev av på Ile de France, då belägen på Strömsborg mitt emellan Riddarholmen och Tegelbacken. Det blev en riktigt lyckad kväll och en början på ett antal fester mellan Beskow och andra skolor. Kvällen dokumenterades av Svenska Dagbladet, som införde bilden dagen därpå.

KG Kökeritz erbjudande att skicka mig till Föreningen Nordens möte i Voksenåsen lade också grunden till ett livslångt nätverk. Tack KG!

Gunnar Ewetz

"Lärarens förtroende gav intresse för livet"

Johan Hallenborg gick fyra år på Beskowska skolan och minns här med glädje sina lärare. Han hann sedan med att arbeta

38 år på Volvo i Göteborg, där han så småningom blev chef för Public Affairs.

Mina fyra gymnasieår i Beskowska skolan var fyllda av många positiva upplevelser. Inte minst var lärarna i allt väsentligt fantastiska personer. Med stor kompetens, auktoritet och framför allt stark personlighet lärde och ledde de oss elever till rimliga kunskaper och betyg. Det fanns naturligtvis undantag från denna huvudregel. Ville emellertid eleven lära sig något så ville alltid läraren medverka till att målet nåddes.

Jag fick uppleva mycket innehållsrika år i skolan och har en lång rad minnen. Jag vill särskilt framhålla ett som beskriver en lärares

förmåga att på ett konstruktivt sätt se förbi en elevs tillkortakommanden.

Ämnet teckning var för mig ganska ointressant när det gällde just att teckna och måla. 'Det låg, kort sagt, inte för mig. Både vår lärare Arne Hallberg och jag insåg detta. Linearritning var däremot lättare att hålla på med, det var mera tekniskt och klargjorde faktiska förhållanden.

Eftersom läraren visste att jag var intresserad av fotografering föreslog han att jag skulle delta i all linearritning med klassen och under de övriga teckningslektionerna få ägna mig åt att fotografera. Detta var inte bara ett mycket uppmuntrande förslag för mig, det var också ett bevis på ett starkt förtroende som gjorde mig extra glad och tacksam.

Under de följande månaderna gjorde jag som

Arne Hallberg föreslagit. Med jämna mellanrum visade jag honom vad jag åstadkommit i fotoväg. Han tyckte uppenbarligen att min "konstnärliga ådra" passade bättre för fotografering än för frihandsteckning.

Året därpå deltog jag för första och enda gången i tidningen Fotos skolmästerskap. Jag visste att deltagarna från skolor i hela Sverige var mycket duktiga men vågade själv göra ett försök. Jag hamnade på tredje plats med en kollektion av bilder från bland annat skolmiljön.

Det kändes underbart att få ge ett kvitto på Arne Hallbergs fina förmåga att bedöma sina elever även utanför den normala ämnesinstruktionen. Fotografering har alltsedan dess varit ett viktigt inslag i mitt liv.

Johan Hallenberg

2,3 i betyg – and still kicking

Sophie Hansson blev Sophie Dow när hon gifte sig med en skotte. Sedan följde tolv år som journalist

i London. Hon bor i Edinburgh, där hon startat den ideella organisationen Mindroom. Här minns hon några färgstarka skolkamrater.

Vid 55 års ålder bör man åtminstone känna sig säker hemma på mammas gata. Man borde kunna lita till att långtidsminnet fortfarande kan leverera rosenskimrande barndomsminnen och stensäkra årtal. Korttidsminnet försvann i takt med barnafödande, vuxenkrav och det där extra glaslet chardonnay.

Jag minns att jag tog studenten 1973, ett år för sent. Och visst har mina käraste klasskompisars

namn och karaktärsdrag etsat sig fast i hjärnan. Kråkes sydamerikanske bilburne älskare; Alice Backlunds dyrbara krokodilskärp; Marika Bratts fruktlösa försök att ta körkort; Gaga Bonniers avsky för julmat.

Men jag kan inte för mitt liv komma ihåg när jag började på Beskow.

Inte heller minns jag vad min klass hette. Dock vet jag att vi var 29 tjejer och en kille. Jag minns att för dom andra 25 tjejerna var konkurrensen stenhård. Ingen av dom visade några som helst tecken på kvinnlig solidaritet eller strävan efter en kollektiv framgång. Striden om den enda femman och de sällsynta fyrorna stod på liv och död.

Nåväl, årtalet, om det nu är så viktigt, är för mig höljt i ett töcken av festande, maxirockar och Kjellsons Café. Förmodligen var det 1970. Dock vet jag att jag trivdes som fisken i vattnet. Trots mina pinsamma 2,3 i betyg, Kökeritz bittra avskedstal "ingen av er förtjänar studentmössan" och den snålt tilltagna rökrutan.

Men det är ju nu inte bara intellektet som ska må bra, utan också själen. Något som jag i

min nya och oväntade karriär inom hjärnans stratosfär nu förstår vikten av. Vår dotter är mentalt handikappad. Vad spelar IQ för roll egentligen, när man har skyhögt EQ

Det är synd att man inte också betygsätter Emotionell Intelligens, för då hade Beskowska skolan legat i topp. Den skolan hade själ. Som den sen i sin tur generöst besjälade sina mer

eller mindre begåvade elever med. Min gulnade studentmössa hänger nu på en krok i vår hall här i Edinburgh. Jajamensann, – a Swedish Graduation Hat.

– Big tradition in our country, säger jag, tryggt förvissad om att ingen jäkel kommer att fråga vad jag hade i slutbetyg.

Sophie Dow

”Pappas pojkar gav igen rejält”

Att det fanns mycket bus i William Lindgren var uppenbart för hans skolkamrater. Denne mångsysslare

har fortfarande glimten i ögat och nära till skratt. Så är han också uppvuxen på Gröna Lund, och titulerar sig ”Tattarhövding på Djurgården”. Självlklart minns han just ett upptåg.

Det var ”nollningstider” och jag gick i gymnasiet i den ärevördiga Beskowska skolan. I vilken klass kommer jag inte ihåg, då jag gick sju år i gymnasiet. Denna lilla händelse utspelade sig på gatan utanför skolan.

Studentupptågen drabbade staden och vi hade besök av Gatukontoret som på sitt saktmodiga sätt grävde upp utanför vår entré.

Varje gång vi passerade gropen, iklädda våra kritstrecsrandiga kostymer från Lund & Lund – skoluniformen – fick vi alltid höra:

”Jajamensan, här kommer pappas pojkar” ackompanjerat av busvisslingar.

Detta klandervärda sätt att tilltala nästa generations ”toppar” inom näringsliv, bank och finans kunde inte accepteras. En plan utarbetades av skolans då skarpaste hjärnor. Gropgubbarna

– de var inte mycket äldre än vi, förmodligen var det något hjälparbete – skulle sättas på plats.

Vi lyckades få tillträde till en av skolans telefoner och kunde därmed verkställa planen. Vi ringde Polisen, vaktdistrikt 2 Östermalm, och meddelade att ”nu får det väl faan vara nog. Nu gräver studenterna upp gatan utanför Engelbrektsgatan 9–11”.

Polisen skulle omedelbart skicka ett par patruller. Samtidigt hade en begåvad kamrat gått ned till gropgubbarna och varnat dem för att ett gäng studenter utklädda till poliser var på väg. Efter cirka tio minuter anländer polisen.

”Sluta genast med det där och kom upp ur gropen”, kommenderade de. Gropgubbarna var inte sena att anta utmaningen. Efter cirka femton minuters intensiv kamp, vilt påhejade av ”gossarna” två trappor upp på Royal Beskow, förstod bägge stridande parter att något var fel. Efter överläggningar mellan polisen och rektor Kökeritz blev resultatet att undertecknad blev nedkallad till Kaparn där den gamla vanliga frågan ställdes: ”Hemamärkning eller snyting?”

”Snyting kapten”, var mitt svar. Som alltid.

”Gott, så talar en karl”, sa Kaparn.

När jag lämnade källarhålan efteråt hörde jag Kaparns härliga skratt och ett mumlande:

”Pojkjäklar”. Och mer skratt.

Så var den dagen räddad. Och framförallt – inget mer ”pappas pojkar” hördes från gropen.

William Lindgren

f.d. Tattarhövding på Djurgården

"Tack syster Ami för all energi du lade ner på mig!"

Trots att Yvonne "Kråke" Lithander helst satt på Kjellssons konditori under gymnasieåren tog även hon studenten. Och

lade grunden för ett mångskiftande yrkesliv där fotomodell, hotelldirektör och författare är några av valen.

"Du kan väl skriva och berätta lite om skolan", bad Nina mig. "Men jag var ju aldrig där", försökte jag lite lamt. "Jamen skriv om när du var på besök då", uppmanade hon mig. Sagt och gjort. Skolan var inte min favoritgrej, det ska gudarna veta. Nya Elementar för flickor var den första, följd av några helvetesår i Statens Normal.

Så började jag en dag gymnasiet på Beskow, och ganska snart stod det helt klart att detta inte var en vanlig skola. Här var nästan alla udda, starka personligheter. Detta gällde även våra lärare. Det blev ett fyrårigt cocktailparty, den bästa sociala skolan man kan tänka sig.

Matte var inte min starka gren, och jag föredrog att sno lite pengar av Pappa för att sitta och hänga på Kjellssons konditori under mattelektionerna. Ibland hade jag dock inga pengar, och då fick jag ju sitta av tiden i klassrummet. Jag läste Angelique och Kalle Anka. Jag satte mig längst bak för att det inte skulle synas. Wedin som ansågs vara en sträng lärare och känd för att smälla av pekpinnar i sina vredesutbrott kom dock på mig och försökte göra en "deal" med mig.

"Du Lithander, om du lovar att inte komma tillbaka till mina lektioner så får du en etta, annars får du streck", erbjöd han flott. "Jag tar strecket", svarade jag, "det blir så dyrt att sitta på Kjellssons." Det var OK, jag satt och läste

medan han undervisade de andra. Ganska snart kom man på att det gällde att prata lantställe med honom, då glömde han matten och berättade i stället om staket han byggde. Han var inte så farlig, den gode Wedin, trots allt. Jag spelade gitarr för honom när han fyllde 65.

Kaparn var ju också välkänd för att vara av den strängare sorten, och ofta hörde jag honom gasta "Rak i Ryggen Olsson" eller vem det nu råkade vara som lite morgontrött segade sig uppför trapporna. Jag stod och pratade med "vaktis" när jag en dag fick syn på Kaparn själv som nästan låg jäms med trappstegen när han hasade sig uppåt. Innan jag hann tänka mig för hörde jag mig själv ropa "Rak i ryggen Kaparn!" Han tvärstannade och vände sig långsamt om och tryckte upp ansiktet nära mig och synade mig uppifrån och ner. Sen garvade han och fortsatte uppför trapporna.

I klassen gick Marie, hon var inget kul, lite bufflig och självgod med ett litet hov av ja-sägare efter sig. Hon var en klar ledartyp i klassen. En dag hade hon satt sig på min stol. Jag bad henne flytta på sig, men hon gjorde klart för mig att hon tänkte sitta kvar på den stol hon satt. Jag härsknade till rätt rejält och tog ett grepp om stolsitsen med Marie och hela alltet och sen bar jag både henne och stolen längst ner i klassrummet. Jag hörde inte ett ljud från henne. Resten av klassen jublade dock och sen fick jag vara i fred.

Den som kom att betyda allra mest för mig och min skolgång var dock tveklöst skolsyster Ami. Jag vet inte hur många gånger jag satt inne hos henne och blev förhörd på något prov. Varje morgon ringde hon och väckte mig och till slut syntes det faktiskt lite på betygen. På gubbskivan fick jag Pyttans ABC-bok i pris av henne. Den har jag fortfarande kvar, och jag har tänkt på henne många gånger genom åren och all den energi hon lade ner på mig. Det var fantastiskt, ofattbart, tack Ami!!

Kråke Lithander

”Först triumf, sen Faraos hämnd”

**Yngre
Beskowiter
kommer ihåg
Jan Poignant
som en duktig
skytt som vann
tävling efter
tävling. En av
få som Kaparen**

**hade ett gott öga till. Med åren bytte
han ammunitionen till verbal sådan
som informationsspecialist.**

”Den här dagen var det varmt, sådär 38 grader i skuggan. Men jag låg i svalkan vid swimmingpoolen på Mena House Hotel, ett stenkast från pyramiderna utanför Kairo. Jag var klar med mitt skytte, 60-skott liggande i lag och individuellt.

Resultaten dröjde dock ovanligt länge. Det sista jag hade hört var att Sverige låg på tredje, fjärde plats, och flera tusen tavlor måste kontrolleras om och om igen innan resultatet blev klart.

”En av de svenska ledarna släntrade fram till oss vid swimmingpoolen och dröjde lite med beskedet, vilket gjorde väntan mera spänd ...

”USA blev 2:a och Sverige... Vi Vann!!! Och nytt världsrekord blev det också!!!”

”En obeskrivlig lättnad och känsla av triumf sköljde över mig. Tänk att vi slog USA och med världsrekord! Hur stort är inte det på en skala från 1 till 10.

Lite anade jag då att en infektion hade satt sig i kroppen under vistelsen i Egypten. Faraos hämnd? Så när vi hämtade guldmedaljerna dagen därpå hade jag 39 graders feber och kunde knappt stå på benen...

Året var 1962 och det var mitt tredje år i skyttelandslaget. Jag gick i Beskowska skolans näst sista ring och skulle ta studenten våren 1963.

Medaljens baksida

Vi reste hem efter tävlingarna, jag fortfarande med infektionen i kroppen. Normalt skulle jag ha varit borta från skolarbetet i tre veckor, men nu fick jag veta att jag fått scharlakansfeber, en epidemisk sjukdom och mycket smittsam, och måste hålla mig hemma tills proverna blev negativa...

Hela kroppen värkte och jag fick förbud att gå i skolan! Jag var tvungen att se över min skolgång. Skulle jag ta studenten med låga betyg eller gå om och kunna höja betygen till hyfsad nivå? Jag valde det senare och det blev en studentexamen 1964, trots allt.

Idrottsdagarna på skjutbanan

”Bra resultat kräver mycket träning. På idrottsdagarna kunde vi välja aktiviteter som orientering, löpning, segling och så vidare. Jag valde skytte på Stora Skuggans skjutbana. Där kvitterade vi ut vapen och ammunition hos fru Wallin och körde fyllda vagnar med salongsgevär och ammunition till 50-meters banan, där vi satte upp precisionstavlor och små figurer att skjuta på. Det blev rena tivoliskyttet! Vi hade mycket skoj att tacka kapten Curt Hesselgren för!

Generösa ledigheter

Min tävlingssäsong var på våren och sommaren. Men när skolan och skyttet krockade var det lätt att få ledigt. Skolans lärare hade en generös attityd till oss som tävlade. Att de själva var tävlingsinriktade kan vi tillskriva det faktum att SVT sände ut en skyttetävling, lärare mot elever, som gick av stapeln i gymnasalen 1960.

Vilka som vann? Vad spelar det för roll? Vägen är målet..!

Jan Poignant

”De sista åren blev rektor allt mindre intresserad av regler”

Hans Rhodin,
kyrkoherde
i Oscars
församling,
hörde till den
sista årgången
som gick på
Beskow. Åren
präglades av

en viss undergångsstämning, men slutade med uppsluppen fördelning av skolans inventarier.

Vi var runt 90 elever som fick uppleva det sorgliga i att ingen ny årskull startade då vi började andra ring. Skolan kommunaliserades för att läggas ner i likhet med Whitlock och Palmgrenska. Protester och uppvaktningar om att rädda skolorna hade inte hjälpt. Detta märktes något på stämningen hos rektor och lärare. För några blev det en för tidig pensionering eller sökande efter nya tjänster, men alla gjorde sitt yttersta för att behålla Beskow-andan.

Eleverna kom från stora delar av Stockholm men med dominans av Östermalm och Lidingö. På lunchrasterna kunde man reta Whitlockare på Kjellsons café. De som hade råd åt lunch på Anglais. Självt njöt jag av det nyöppnade första McDonald's på Kungsgatan. Jag minns inte att några andra än lärarna åt i skolbespisningen.

Magister Liljebäck fortsatte att på varje skrivning fråga efter alla förhistoriska tidsåldrar och bita i katedern och riva sitt hår om fel svar levererades.

Gymnastiklektionerna leddes av magister Moser med varpakastning i Humlan eller idrottsdag på Stora Skuggans skjutbana. Det var fint att inför militärtjänsten vara ordentligt inskjuten på Mauser.

Rykten gick om att det på vinden fanns en hembränningsapparat. Vi inbillade oss att lärarna på fredagseftermiddagen gick upp på vinden för att hämta sina flaskor i portföljer.

Rektor Kökeritz blev mer och mer ointresserad av olika skolregler och rökte öppet cigarillen i korridoren. Vid mösspåtagningen stod rektorn på trappan ute på innergården och yttrade lite uppgivit att detta var för sista gången. Därefter öppnade han en flaska mousserande vin, som Hem- och Skolaföreningen bjöd på, och sprutade innehållet över oss.

Därefter för vi som brukligt var ut till Djurgårdsbrunn och sköt korkar över kanalen på Whitlockare.

Skolbyggnaden var såld och skulle tömmas efter sista skolavslutningen. Vi fick ta vad vi ville, sa rektorn. Flera kamrater koncentrerade sig på elektronik som oscilloskop och bandspelare. Carl Adlercreutz hämtade sina halsmandlar som låg i en burk med sprit i biologisalen. Självt plockade jag tavlor och fjärilssamlingar.

En av studentkamraterna, som beslutat sig för medicinstudier, tog skelettet. I studentpresent hade han fått en Jaguar E-type som var högerstyrd. Benranget placerades i framsätet till vänster. Folk gjorde stora ögon då bilen gled genom stan till synes styrd av ett skelett.

Hans Rhodin

”Vi kan tacka rektor Kökeritz för mycket”

Henrik Rosendahl trivdes så bra som lärare på Beskowska att han stannade i arton år. Det händer att han stöter ihop med

sina gamla elever. De han hittills mött har klarat sig riktigt bra.

Under åren 1957–1975 var jag anställd som matematiklärare vid Beskowska skolan. I den skara av elever som jag konfronterades med är det många som jag minns till namn, utseende och framtoning. Andra kanske träder fram när jag greppar en grön kalender i den hög av sådana jag har kvar; bläddrar, läser och begrundar. Alla finns ni djupt och varmt bevarade i mitt innersta. Några av er har gett sig till känna i folkvimlet på stan och ibland då också presenterat sin familj. Det är alltid lika uppfriskande att träffa Gamla Beskowiter, växla några ord och få ta del av hur tillvaron har framskridit eller gestaltat sig.

Den andra gruppen av personer, som finns fast etsad i mitt huvuds inre delar är naturligtvis lärarkollegorna. Av dessa är det några som funnits med under alla år av min sejour vid skolan. Andra har passerat revy under kortare eller längre perioder. Jag tror jag minns er alla – en samling färgstarka individer med stor spännvidd i fråga om ämnen och inte minst vad gäller social kompetens i det kollegiala umgänget och erfarenhetsutbytet. Som jag upplevde det var det respekten för medmänniskan och sammanhållningen i kombination med humor och arbetsglädje som kom att prägla allas vår – lärars och elevers – gemenskap i sann Beskowitzk anda.

I anslutning till kollegierummet fanns det

*så kallade ”garveriet”, det vill säga lära-
mas uppehållsrum under raster och håltimmar på plan 1 och 2. Namnet myntades av någon ”klipsk” elev och syftade naturligtvis på de rungande skrattsalvor som levererades därifrån. I lärarrummet på plan 3, där vi lärare med naturvetenskaplig inriktning hade vår huvudsakliga hemvist, stod lika ofta berättarglädjen högt i tak. Men ljudnivån här var i en betydligt lägre division.*

Detta hindrade dock inte att även vi hade fruktansvärt roligt, till exempel när Åke Wedin, prefekt inom matematik och fysik, kom igång med att helt självutlämnande berätta episoder ur sitt rika och omtumlande vardagsliv. Han kunde med glimten i ögat exempelvis berätta att han inför morgontoaletten sällan eller aldrig ägde tillträde till något av de två eller tre badrum, som hans stora östermalmsvåning var utrustad med. Dessa lokaliteter var helt ockuperade mellan kl. 06.00 och 08.00 av hans hustru och tre döttrar. Detta var alltså anledningen till att han med uppkavlade armar ofta tvingades att utföra sin morgontoalett – inklusive rakning med hyvel – över det lilla handfatet som var placerat mellan den blå dörren, herrar, och den rosa dörren, damer, i kollegierummets minimala bekvämlighetsinrättning.

En sommardag hade Åke stött ihop med en av sina före detta elever, som han hjälpt med att trassla sig igenom sin studentexamen ett par år tidigare. Eleven satt nu i en flott ”Mercacab” som han bromsade in och artigt hälsade på Åke. En konversation utspann sig och Åke frågade eleven vad han gjorde numera. ”Ja”, svarar eleven ”jag köper och säljer saker, som till exempel den här bilen, som jag köpt för 10 000 kronor. Jag kan säkert sälja den för 20 000 kronor och ja, magistern, dom 10 procenten lever jag ganska bra på”. Avsiktligt eller ej, men denna totala brist på elementära baskunskaper hos en egen före detta student på reallinjen tog mig ganska hårt, sa

Åke, men tillade med ett leende på läpparna att eleven kanske bara skämtade.

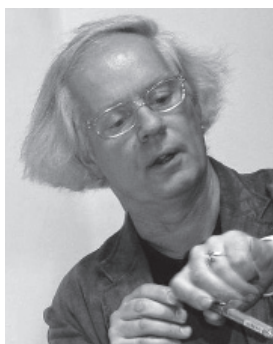
En av de viktigaste personerna för mig under mina år på skolan var rektor Karl Gustav Kökeritz, allas vår KG. Personligen tycker jag att KG med sin inkännande personlighet, sin humor, sin uppmuntran men även sin balanserade kritik när så krävdes, var den sammanhållande och inspirerande länken. Han hade förmågan att inge den trygghet, respekt och arbetsglädje varje lärare och elev behöver i sin vardagliga gärning.

En för KG karaktäristisk replik föll av

honom i samband med att han låtit kalla ihop föräldrar och elever i skolans aula. Anledningen var de upprepade stölder av dyrbara täckjackor som ägt rum i skolans korridorer. Rektorn förklarade att tillgreppen säkerligen hade begåtts av en utomstående person som berett sig tillträde genom den olåsta ytterdörren. Man diskuterade situationen utan att finna något tillfredsställande åtgärdsprogram. KG avrundar då mötet med följande råd riktat till eleverna: "Gör som lärarna. Gå i lump så är det ingen som vill ha era kläder".

Henrik Rosendahl

"Kapten Hesselgren ger mig en idé och magister Arndt läxar upp en farisé"

Den fantasi Ulf Stark utvecklade för att slippa anmärkning kanske bidrog till hans yrkesval. Som framgångsrik

barnboksförfattare är hans kreativitet inte att ta miste på.

Jag kan ännu se den portföljbärande man i brun hatt som tvingade mej av spårvagnen en regnig höstdag vid Slussen 1956. Han är säkert död nu. Men jag lever. Det är trots allt en sorts seger, om än senkommen.

Alltid var det samma sak.

Jag hade kommit från Stureby med tunnelbanan och väntade på 6:ans spårvagn. Jag var i god tid. Jag skulle hinna till morgonbönen i aulan. Men så snart som spårvagnen kom trängdes jag undan av dom vuxna tills jag stod där slokörad och såg vagnen fara ifrån mej.

Den sista som petade bort mej var mannen i

hatt. Stå inte i vägen, sa han. Du som är ung kan vänta.

– Och du din gamling, kommer aldrig in i himmelriket, ropade jag efter honom.

För jag kunde min bibel. Den som inte var såsom ett barn, låg risigt till. Det hade jag Jesu ord på. Men jag fick vänta på nästa spårvagn. Och fast jag sprang allt vad jag kunde från Engelbrektsplan så visste jag att det var lönlöst. Kapten Hesselgren skulle stå på vakt innanför porten med sin anteckningsbok. Jag skulle få en hemanmärkning för sen ankomst, jag hade redan två varningar.

Kaptenen hade ingen misskund. Det hjälpte inte att man sa att Antikrist hade hindrat en.

Nå vad har du för usel ursäkt idag då, Ulf, sa han.

Jag har inte längre någon hund, sa jag

Jag ljög inte. Jag hade aldrig haft någon hund. Jag hade hållit ansiktet mot regnet på vägen till skolan. Jag anlade en blöt och tragisk min.

Vad är det för hund som du inte har? sa kapten.

En chow-chow, sa jag. Kapten vet, en sån där med guldbrun päls.

Jaså en chow-chow, sa han. Vad har dom för färg på tungan?

Han var inte den som lät sig luras. Men nu hade han med en hundexpert att göra.

‘Blå, sa jag. Mankhöjd femtiotvåcentimeter.

Jag kunde höra orgeltonerna från aulan. Jag förstod att det var dags att göra en tårdrypande framstöt, medan jag ännu hade det rätta ackompanjemanget. Nu kommer den aldrig mer att slicka mej med sin blåa tunga, sa jag och torkade mej med ärmen till skolkavajen. Den hette Tjockis och var världens snällaste jycke. Den brukade ligga vid pianot när mamma spelade Chopin. Den väckte mej jämt med sin nos i magen. Men inte i morse. Åh, vad jag saknar den!

Kaptenen tittade på mej med sina officers-utbildade ögon.

– Och hur dog den?

Jag tyckte jag märkte en svag darrning i hans röst. Pluggmassa, sa jag. Den åt en halvburk som pappa hade glömt framme. Den åt allt, stackars Tjockis. Den kunde inte låta bli. Magen svällde som en ballong. Jag hittade den vid pianot. Den tittade på mej en sista gång. Och så dog den.

Nu snövrlade jag på riktigt. För jag kunde se den arma imaginära hunden för min inre syn: med tassarna i vädret och tungan utanför munnen. Och antagligen kunde kapten göra det också. För han la handen på min axel.

Så ja, sa han. Det var en hjärteknipande historia. Egentligen så skulle du slippa anmärkning. Men rättvisan måste ha sin gång. Hur som helst var det den bästa ursäkt jag har hört på länge. Du borde bli författare.

Han skrev ut anmärkningen och räckte den till mej. Smyg nu in och hör lite gudsord, sa han.

– Ja, sa jag.

Magister Roth hade spelat klart nu. Han stod längst fram i aulan och såg till att vi inte gjorde dumheter. Adjunkt F svarade för gudsorden denna morgon. Han sa att Gud kunde se rakt in i våra hjärtan, som en röntgenapparat, och att han skrev upp alla våra synder i en stor bok. En väldigt tjock bok, sa han.

Han är precis som kapten, viskade jag till Conny som jag hade satt mej bredvid.

Fick du hemanmärkning? frågade han

– Det kan du skriva upp, sa jag.

Sedan fortsatte F att tala om kärleken. Han sa att vi skulle vara snälla och saktmodiga. Och att om vi såg någon annan göra något fuffens så skulle vi inte tveka att rapportera det.

‘Det ska jag göra, sa jag till Conny.

Vad ska du göra? Rapportera honom, sa jag. Han bad ju om det själv.

F var vikarie i kristendomsundervisning. Dagen innan hade han dragit ut en av oss ur klassrummet så att tussar av hår hade lossnat från hans skalle. Och sedan hade han knuffat honom så att han slog bakhuvudet i en av rockhängarna i korridoren.

Jag ska säga det till Arndt, sa jag.

Arndt tillhörde mina favoritlärare. Han var vår klassföreståndare och undervisade i matematik som jag inte fattade ett dyft av. Han hade ett kraftigt käkparti och verkade bestå mest av hypotenusor, vektorer och sinuskurvor i muskulös förening. Det sas att han hade varit brottare. Och han gick som en brottare, vaggande och en smula framåtböjd, liksom beredd att ta ett nappatag med vilken ekvation som helst. Men glömde ofta bort talen för att diskutera olika moraliska problem.

F var ett sådant problem.

Timmen före lunch hade vi matematik. Jag kunde känna lukten av vitsås med fläsktärningar sippra in genom dörrspringan. Vårt klassrum låg i samma korridor som matsalsentrén. Arndt hade just skrivit upp en obegriplig formel på tavlan.

Är det nån som vill fråga om nåt? sa han.

Ja, vad är en farise? sa jag.

Fattar du noll? sa Buddha. Det är en kokt köttbulle.

Nej, sa Arndt och vände sitt anlete mot oss. ‘Det är snarast nån som säger ett och gör ett annat. ‘En som håller på alla kyrkliga regler, men glömmer bort det allra viktigaste: barmhärtigheten.

Jag visste att Arndt skulle svara så där perfekt. Så hade han också samma namn som en postilla.

‘Då är vår kristendomsvikarie en farisé, sa jag.
– Vad menar du? sa Arndt.

Hän säger ett och gör ett annat, sa jag.

‘Du vet att man inte ska ljuga på folk, sa han.

Ja, sa jag. Jag ljuger inte. Inte nu. Hän säger att vi ska vara snälla och saktmodiga. Men så släss han själv! ‘Då är han en farisé.

På vad sätt släss han? sa Arndt och ögonen smalnade.

Som en skitstövel, sa ‘Buddha.

Så vittnade vi allihop om vad han hade gjort. Arndt blev allt rödare i ansiktet. Och när han granskade de kala fläckarna där håret hade ryckts av såg jag att han knöt sina väldiga nävar.

Ja, sa han. Som en farisé och skitstövel.

Arndt fick tag i F i matsalen. Hän tog honom under armen och drog honom med sig utan ett ord.

Vad är det fråga om? opponerade sig F. Jag vill allvarligt påtala att jag inte har ätit klart.

– Och det bryr jag mej allvarligt talat inte om, sa Arndt.

Hän släpade in F i vårt tomma klassrum och stängde dörren efter sig. Vi stod kvar och lyssnade. Men Arndt pratade med mycket låg röst därinne. Så hörde vi några dunsar. Sedan kom Arndt ut med slipsen på sned.

Stå inte här och häng, ungar, sa han. Kila ut och tag en stärkande promenad i Humlegården istället.

‘Då gjorde vi det. Vi gick runt Linnéstatyn. Och fäst det förtfarande regnade var vi på strålände humör. Vi pratade om nacksving, flygande maror och smidjebälten och andra förträffliga brottningsgrepp. Sedan gick vi till korygubben vid ‘Engelbrektsplan och firade dagen med pilsnerkory och förhörde korygubben på logaritmtabellen. Hän var snabbare än en räknemaskin. Hän hade uppträtt i Hfylands hörna.

Vilken härlig dag, sa vi.

Ja, det var nästan värt ett par tussar, sa han som fått håret avslitet.

Vi dunkade honom i ryggen.

‘Det var en replik som tagen ur en isländsk saga.

Hur var det i skolan? undrade pappa när vi satt oss till bords och åt bruna bönor med fläsk.

Jag tuggade ur munnen innan jag svarade. För man ska inte prata med mat i munnen.

‘Bara bra, sa jag. ‘En lärare fick stryk. Och så fick jag hemanmärkning.

Och det kallar du bra, suckade pappa. Snälla Ulf, vad ska det bli av dej?

Författare, sa jag. ‘Det har jag skolans ord på.

Sa svenskläraren det? sa mamma.

– Nej, en officer i reserven, sa jag.

Ulf Stark

”En eller annan orre skadar inte”

Nils Petter Sundgren, känd från bl.a. Filmkrönikan på TV, har något de flesta Beskowiter saknar: erfarenheter från andra sidan.

Ibland tänker jag tillbaka på mina lärare i ‘Beskow. Det var en intressant blandning av härdade veteraner och unga akademiker. Det fanns både uttjänta skolfuxar och briljanta akademiker och folk mellan dessa ytterligheter. Andan var förstås auktoritär som överallt i samhället på den tiden – distansen mellan lärare och elev var betydande. ‘Eleverna hade ungefär lika litet intresse för lärarna som de flesta av dessa för sina elever.

Under studieåren på högskolan hamnade jag på andra sidan när jag i ett par omgångar var lärarvikarie i olika skolor, bland annat i 'Beskow. Jag kom av egen erfarenhet ihåg hur respektlösa skolpojkar kunde vara mot osäkra lärarvikarier. 'En rektor lärde mig att aldrig bjuda på ett endaste litet leende under de första veckorna. Att ryta och ge anmärkningar var aldrig fel. Severin Solders, som förtfarande var rektor när jag kom tillbaka till 'Beskow, sa att man fick ju inte slå eleverna. Men en eller annan orre skadade inte. Särskilt om gossarna missade morgonbönen.

'Det intressantaste med den här tiden var att se sina egna gamla lärare i kollegierummet. Gamle historieläraren Wilhelm Carlgren satt i bonjour och stärkrage och läste på mellan lektionerna för att vara bäst i klassen. 'Briljante men alkoholiserade språkläraren Gillis Westerlund tittade föraktfullt på ståtliga gymnastikläraren Hesselgren, starkare

i kroppen än i knoppen. Vänlige veteranen Nils Åkerman, som sett problembarn komma och gå i snart femtio år, tog grabbars hyss med ett optimistiskt "det ordnar sig nog – grabben har en bra mamma".

Koleriske latin- och franskläraren Hedberg exploderade blårod i ansiktet över elevers lättja och okunnighet. Severin Solders vädrade sitt missnöje med överklassdrumlar som tog sig till skolan med motorcykel eller rent av bil.

Inte sällan kunde man spåra klassressentiment hos lärare. Där står hela taxeringskalendern, sa svenskläraren Nils-Gustaf Stahre, när han såg ut över förväntansfulla anhöriga som samlats i Humlegården för att ta emot studenter som klarat muntan. Nu skulle de aldrig mer utsättas för hans sarkasmer.

Vad jag själv lärde mig av gästspelet i min gamla skola? Att inte bli lärare.

Nils Petter Sundgren

Om grundaren av 'Beskowska skolan - och lite till

Kulturgeografen Olof G Tandberg tog studenten vid Beskowska skolan 1952. Utlandssekreteraren för Kungliga Svenska

Vetenskapsakademien 1970-98. Han har bedrivit fältforskning i Afrika och haft Unesco-uppdrag. Senaste bok är "ABC om Kurdistan".

Här berättar han om Beskows grundare – Gustaf Emanuel Beskow.

Vi 'Beskowiter bör varmt tacka flottans antagningsnämnd för sitt restriktiva urval av aspiranter. Hade inte nämnden på 1840-talet

avslagit en ansökan till sjöofficerslinjen eftersom supplikanten var närsynt – ja då hade inte privatskolan "Beskan" kommit till – och vi hade inte heller kunnat fira 'Beskowska Skolans 75-årsdag. Flottans avslag avrundade en rekordkort marin karriär: Den avslutades innan den ens hade påbörjats. Men den unge Gustaf Emanuel 'Beskow insåg att det fanns andra yrken än sjöofficerens. Han putsade sin pincené, klämde den över näsryggen och tog tåget till Uppsala för att läsa till präst – ett yrke lika säkert och med minst lika god renommé som sjöofficerens i det Oskarianska samhället. Året var 1854.

'Bland teologerna vid universitetet kom Gustaf Emanuel i kontakt med en kristen reformrörelse från Hälle. Det var herrhutismen. Rörelsen förkunnade att man skulle se på kristendomen utan dogmer och ha bibelläsning i centrum. Något som möttes med skepsis av högkyrkligheten.

avlagd examen vid Uppsala universitet började 'Beskow arbeta som vikarierande präst i flera av Stockholms församlingar. Hans lågkyrkliga övertygelse gjorde det svårt att som 23-åring avlägga prästeden. Men 'Beskow lät sig prästvigas år 1859 och blev snart en drivande kraft inom "läseriet" i Stockholm.

'Beskow kom i hetluften när den karismatiske lord Radstock 1878 tog in på Grand Hôtel och hyrde en svit på åtta rum för sig, sin hustru och sju barn samt en omfattande tjänarstab. Lorden var en ekonomiskt oberoende lekmannaförkunnare, en herrnhutare som hade utvisats från Ryssland då hans medryckande predikningar i S:t Petersburg blivit alltför uppskattade. Makthavarna ansåg att Radstocks förkunnelse "Kom som du är – fattig, trasig, hungrig" kunde skada den ortodoxa ryska kyrkan.

Den utvisade Lorden hade ursprungligen planerat att bara stanna några dagar i Stockholm på väg tillbaka till England – men besöket kom att vara i ett och ett halvt år. Hans förkunnelse attraherade de högre stånden i Stockholm. Pastor Gustaf Emanuel 'Beskow hjälpte till med praktiska detaljer och blev snart god vän med lord Radstock. Det var framför allt i den nyuppförda 'Blasieholmskyrkan som lorden predikade värtaligt och för fulla hus. 'Bland åhörarna fanns drottning Sofia med sina barn. Drottningen hade tagit avstånd från hovets fester. Nu var det "Radstocksläseriet" som gällde.

Drottning Sofia tog 'Beskow till sin själasörjare och senare även som tjänstgörande hovpredikant. Han blev kristendoms lärare på slottet för de fyra prinsarna. Drottningen använde sitt sociala kapital för att förverkliga pastor 'Beskows önskan att inrätta en privatskola i Stockholm för bättre bemedlade elever. Drottningen övertygade kung Oscar att förslaget att skapa en privat latinskola med prinsarna som elever var framsynt och därför borde stödjas.

Så kom det sig att prinsarna Gustaf, Oscar, Carl och 'Eugen sattes i den nyinrättade 'Beskowska skolan som hade hyrt lokaler på

Mäster Samuelsgatan 39. Undervisningen började den 1 oktober 1867 med 13 pojkar i första klass och 7 i förberedande.

Pastor 'Beskow glömde aldrig sin egen trista skolgång i Klara trivialskola med dess pennalism och stränga medeltida pedagogik. Han var fast besluten att skapa en annorlunda skola – och han lyckades. 'Beskow skriver i sina memoarer att: "Min sons uppfostran hade givit mig första tanken på saken. Min innerliga önskan att få fritt sköta kristendomsundervisningen i en skola var den kraft som verkade mest för beslutets mognad."

Minnet av den karismatiske lorden Radstock bidrog till att 'Beskowska Skolan som första skola införde en flerårig försöksverksamhet med engelska som första främmande språk. Det pedagogiska experimentet gjordes långt före de tysk-dominerade läroverken i Stockholm. Samtliga pastorns barn – även dottern 'Elisabeth – blev 'Beskovelever. Skolan växte och flyttade 1871 till 'Malmskillnadsgatan 46 och fick examensrätt 1878. Redan 1882 flyttades skolan till större lokaler på 'Malmskillnadsgatan 52. Fem år senare kunde undervisningen slutligen förläggas till den välkända 'Engelbrektsgratan 9-11 som skulle bli skolans sista adress fram till dess att den tvångsstängdes 1976.

Gustaf Emanuel 'Beskows kristna allvar hindrade inte hans herrnhutiska glädje att då och då bryta igenom. När brandkårens signaler hördes och de röda vagnarna dragna av galopperande hästar kom i rasande fart var han (enligt Carl Svedelius) genast framme vid fönstret och ropade: "Opp med er pojkar", varpå alla rusade från sina bänkar för att njuta av skådespelet.

Svedelius beskriver artonhundrasjuttioalets beskowiter så här: De uppträdde betydligt mer som herrar, togo sig gärna ton, voro självsäkra, ej sällan självsvåldiga. De kände skolans disciplinära myndighet som ett obehörigt band, som man helst borde skaka av sig, åtminstone lätta på så mycket som möjligt. De reagerade mot att betraktas som skolpojkar. På 1870-talet

kunde en gymnasist på högsta stadiet komma till skolan i hög cylinder, det såg jag själv. Alltså som en fullmyndig herreman...

Det är omvittnat att G. E. Beskows dogmfria och toleranta undervisning präglades av stor personlig värme. Trots andra krävande uppdrag i bland annat Evangeliska fosterlandsstiftelsens styrelse och ledamot i andra kammaren var det hovet och skolan som prioriterades. Han lyckades knyta flera framstående lärare till skolan som exempelvis tre ledande pedagoger: Hans Fredrik Hult från Nya Elementarskolan, Dr. Carl Gustaf Bergman, lärare i matematik, svenska, tyska och historia samt Sigfrid Almqvist, lärare i naturvetenskap, geografi, svenska och historia.

När pastor Beskow lämnade ledningen av skolan 1882 fortsatte han som kristendoms lärare och inpräntade att skolan skulle bedriva en fri och generös pedagogik samt eftersträva en fortsatt god kvalitet på lärare. Grundaren av Beskowska skolan avled 1899 vid 65 års ålder. Beskow var noga med valet av rektor; den förste blev den ovan nämnde Carl Gustaf Bergman som efterträddes av latinisten Ludvig Lindroth som avlöstes av Sten Lagergren och därefter av den legendariske Sam Jansson, latinisten Severin Solders samt den siste principalen, botanisten Karl-Gustav

Kökeritz som 1976 av statsmakterna tvingades stänga skolan.

Själv gick jag i flera stockholmsskolor där jag vantrivdes och var besvärlig innan jag antogs som elev i Beskowska Skolan på rekommendation av den vidsynte pedagogen och matematikläraren Nils-Gösta Åkerman. I Beskow avlade jag mogenhetsexamen 1952 till mina föräldrars förvåning.

Den Beskowska skolan finns inte längre. Men Föreningen Gamla Beskowiter är aktiv och får allt fler medlemmar. Där lever Gustaf Emanuel Beskows toleranta humanism vidare. Han är värd att minnas med uppskattning av alla oss Beskowiter som fått förmånen att gå i hans fina skola på Engelbrektskatan.

Olof G Tandberg

Källor:

Andersson, Margareta: "Glimtar från Beskowska skolans första år, "Stockholms stadsarkiv, Stockholm 2004.

Beskow, Gustaf Emanuel: Lefnadsminnen, Stockholm 1899.

Svedelius, Carl: "Vår skola som vi minns den", Stockholm 1938.

Tandberg Olof G: "En skäl för Gustaf Emanuel Beskow", Stockholm 2003.

Wikström Lars: "Beskowska Skolan (kort historik)", Föreningen Gamla Beskowiters matrikel, Stockholm 2005."

"Låt oss föregå med gott exempel"

Björn Tarras-Wahlberg var elev vid Beskowska skolan åren 1954-1963.

Han har bland annat arbetat

inom Ericson och SAF. Han var vd för Skattebetalarnas förening i 15 år och är sedan 2000 generalsekreterare för World Taxpayers Associations. Här slår han ett slag för artighet och hänsyn.

När jag ombads skriva några rader till vår Jubileumsskrift för två händelser genom mitt huvud. Det ena var ett samtal med vår gamle slöjdlärare Olof Hansson, det andra Dagens Nyheters utmärkta sommarserie förra året, där tidningens utlandskorrespondenter såg på det svenska samhället med lite distans.

Olof Hansson, eller Spån-Nicke som vi kallade honom, träffade jag av en slump bland 174 andra Gamla Beskowiter på en gåsmiddag på Nationalmuseum för några år sedan. Det var nog föreningens rekord i närvaro.

Jag kommer ihåg att klubbmästaren Nils Uggle

stod och kåserade på sitt sedvanligt avspända sätt när jag kom in i den överfyllda salen. Nils var min bästis och gamle vän från skoltiden. Vi hamnade för övrigt på skolkatalogen under många år; bilden där ett antal elever går in i skolan.

”Det fanns inte många stolar lediga i den stora salen på Nationalmuseum så jag råkade hamna bredvid just Spån-Nicke. Öppningen blev lite ovanlig.

”Björn Tarras-Wahlberg lär vara här ikväll,” sa han.

”Jo, men det är ju jag, sa jag till hans förvåning.”

”Förlåt, är det du, jag ser inte så bra,” sa Nicke.

Mot slutet av den goda middagen frågade jag honom om oss Beskowiter, och vad som eventuellt kunde skilja oss från elever i andra skolor.

”Beskowiterna hade alltid stil, de var alltid artiga och konversabla”, sa Nicke med eftertryck.

Visst var de busiga som andra, men det var något särdeles med dessa Beskowiter, konstaterade

han och berättade att i de skolor han undervisade efter Beskow var eleverna helt annorlunda. Inte alls lika trevliga!

När jag så läste artikelserien i DN var det särskilt en som fastnade i minnet. Rubriken var ”Bristen på artighet är total”. Författare var DN:s tidigare amerikakorrespondent Georg Cederskog och innehållet visade något förfärligt. När Cederskog jämförde Sverige av i dag jämfört med andra länder tog han upp bristen på artighet, hänsyn och intresse för andra människor som ett stort samhällsproblem!

Här kan Beskowiterna visa vägen. ”Spån-Nicke” hade så rätt. Vi är annorlunda. Låt oss dela med oss till andra! Och ta upp kampen och visa andra hur en gentleman/kvinna uppträder!

Det blir en ojämn kamp – därtill med oviss utgång. Men för den goda saken är kampen väl värd! Gamla Beskowiter, låt oss därför försvara Artighet, Hänsyn och Intresse.

Spån-Nicke visste vad han talade om!

Björn Tarras-Wahlberg

Magisterns Motorcykel

Peter Telégin är mat- och vinimportör. Under skoltiden borde han ha fått premium för bästa kamrat, om det hade funnits ett sådant. Men

här beskriver han ett grovt pojkestreck med Magister Rosendahls motorcykel.

Vi såg motorcykeln samtidigt, Söderblom och jag. Visst var det Magister Rosendahls Enstonka.

Märket kommer jag inte ihåg längre, men det var en encylindrig motorcykel på cirka 400 kubikmeter. Den stod uppdragen på sitt stöd på Kungsgatan utanför Svala & Söderlund uppe vid Hötorget. Vi hade frukostrast och hade promenerat Kungsgatan upp när vi såg hojen. Henrik Rosendahl var vår klassföreståndare och mattelärare, vi skulle ha honom i matte timmen efter ”frullen”.

Fan för i oss. Snabbt som tanken lånade vi en skiftnyckel av en taxichaufför som stod med bilen intill. Av monterades kicken och med blixstens hastighet la vi in ett väl tuggat tuggummi i kontakten till tändstiftet.

När dådet väl var genomfört i bästa commandostil, spankulerade vi fritttrande tillbaka mot Beskow. Ruelse och ånger kom lite i vågor, men att gå tillbaka var inte att tänka på. Inte med tanke på Rosendahls snabba humörskiftningar, som vi kände till alltför väl.

Vi ökade takten och när vi var tillbaka i skolan "lånade" vi en trädgårdsspade av "Vaktis" och skyndade ut i Humlan och grävde ner kicken.

Inne i klassrummet gjorde vi en riktigt fin sjörövkarta med ett fett blyertsstift på grovt brunt A4-papper som vi brände i kanterna, rullade ihop och knöt ett snyggt grovt snöre kring.

Kartan med instruktioner om hur tuggummit skulle avlägsnas inne i tändstiftkontakten och var i Humlan magistern kunde gräva upp kicken, la vi på katedern.

Cirka tio minuter efter att det ringt in såg vi Magister Rosendahl komma, mödosamt skjutande sin motorcykel, upp för Engelbrekts-gatan. Snabbt halades svenska flaggan på flaggstängen på husväggen alldeles utanför vårt klassrum. Ut och upp hissades Jolly Roger, och hela vår klass plus ett antal andra Beskowiter hängde som klasar ut från skolans fönster – vilt skrålade "Femton gastar på död mans kista...".

Magister Henrik Rosendahl behöll sitt lugn utåt. Han drog upp hojen på stödet och gick in i skolan. Jolly Roger ner, svenska flaggan upp. Med stängda fönster satt klassen stilla och dödstysta i bänkarna när magistern gjorde entré. Utan att säga något, drog han ut stolen, tog skattkartan, la ner den i en skrivbordslåda och satte sig. Vi såg att han var ursinnig. Men han behöll lugnet och lektionen genomfördes utan kontroverser.

Då och då tittade han hastigt upp, liksom för att se om de skyldiga skulle avslöja sig genom förtjusta grimaser eller triumferande blickar. Men vi var all väl tränade ögontjänare, så den taktiken fungerade inte.

Efter skolans slut smög Söderblom och jag, tillsammans med några andra invigda och nyfikna, ut i Humlan där vi gömde oss på

betryggande avstånd från upptäckt från skol-sidan och började vänta.

Efter en halvtimme, då alla lämnat plagget, kom Rosendahl ut på trottoaren. Han såg sig noga om åt både höger och vänster, gick över gatan och tog försiktigt upp kartan ur portföljen. Med kartan i ena handen började han följa vår beskrivna väg till den nedgrävda kicken. Vägen dit var absolut inte en rät linje, tvärt om, han fick knalla runt i Humlan hit och dit, ibland tillbaka för att komma på rätt spår igen.

Vi låg i våra buskar och njöt. Vid något tillfälle var skrattanfallet nära att röja oss då magistern, upptagen med att titta på kartan, klev rätt i en hundskit. Då fick vi, och alla andra som vistades den sena eftermiddagen i Humlegården, lära oss en del ny intressanta svordomar, vilka vi imponerade lade på minnet.

Efter cirka tjugo minuters irrgång i parken böjde sig Rosendahl ner och krafsade ivrigt i marken, rätade på sig med kicken i handen som han triumferande höjde över huvudet. Han var givetvis väl medveten om att han hade publik.

Uppe vid motorcykeln var det ett ögonblicksverk för honom att sätt på kicken och ta bort tuggummit. När han är klar vänder han sig om och ropar, allt vad han kan, ut över Humlegården: "Skitungar!" Sen kickade han igång sin motorcykel och försvann neråt Engelbrektsplan med några häftiga gaspådrag.

Ingen av oss inblandade, varken magister Henrik Rosendahl, Söderblom, de övriga invigda eller jag, röjde någonsin under resten av vår tid tillsammans i Beskow, vare sig med en min, ett ord eller på något annat vis det inträffade. Det var absolut tyst om saken. Visserligen tyckte jag att han tittade konstigt på mig ibland. Och han kastade en krita i huvudet på mig under censorsförhöret inför studentexamen och blev tillsagd av Censorn att gå ut i korridoren under resten av förhöret. Så kanske anade han något ändå. Bara han vet. Men han visste nog mer än väl att en Beskowit ofast är väldigt oskyldig.

Peter Telégin

”Ich bin der Weltmeister”

Björn Thofelt blev som 19-åring världsmästare i Modern Femkamp 1954 när han gick i tredje ring i Beskowska

skolan. Här minns Björn bland annat ridningen som var mycket lyckad och dramatisk. Han togs emot som en hjälte vid hemkomsten.

Året var 1954, i oktober. Jag hade blivit uttagen att representera Sverige i Modern Femkamp vid världsmästerskapen i Budapest i Ungern och gick med bävan in till vår dåvarande rektor, Severin Solders, för att be om ledigt för detta. Men det gick bra.

Modern Femkamp är en gammal svenskgren och består av:

1. Terrängritt till häst
2. Fäktning med värja
3. Duellskjutning med pistol
4. Simning 300 meter,
5. Terränglöpning 4 km

Min pappa Sven som varit olympiamästare i denna gren, hade lurat in mig i sporten redan när jag var i tio-årsåldern och ända sedan dess hade jag tränat regelbundet och intensivt. Så jag var väl förberedd och hade placerat mig bland de bästa på tävlingar både i Finland och i Sverige under sommaren det året.

Vi flög ner till Budapest i en av flygvapnets DC 3:or. Mina lagkamrater var Bertil Håase och Åke Juhlin som var betydligt äldre än jag. Håase var 31 och Åke fyllde 35 år där nere. Allt var mycket spännande, man talade tyska och krigets spår syntes överallt. Vi inkvarterades på

ett gammalt golfhotell lite utanför staden och fick en kvinnlig tolk som vi talade med på tyska. Hon var besvärlig för hon skulle tydligen kontrollera oss och tog oss bara till utvalda delar av Budapest - det var kommunistdiktatur i Ungern då.

En femkamp börjar alltid med ridning. Hindren skall tas i angiven ordning, mellan hindren väljer man själv bästa väg. Man går banan och lär sig hur man ska rida. Jag såg några möjligheter. Och nu är det så att hästarna lottas och jag tänkte ”får jag en lättvänd rackare tar jag chansen.”

Första dagen. Alla hästarna fanns där och det var bara hingstar och allmänt bråkiga. Lottning. Jag drog en liten häst som verkade mycket lugnare än de flesta och när jag frågade stallgubbarna hur den var, sa de: ”Er ist nicht schnell aber eine gute Springer.” Han är inte snabb, men en bra hoppare”. En kvart före start får man sitta upp, allt gick bra och så iväg på 5, 4, 3, 2, 1, Rid! De två första hindren var sådana som man kan rida fort på och jag försvann i sken från start och målområdet med en 2000 åskådare. Sedan lugnade jag ner hästen så att han fick välja tempo själv för vi skulle orka 5 kilometer. Det gick över stenmurar, in och ut i hagar, ner och upp i raviner och så närmade vi oss en timmerhög där jag tänkt gina skarpt till vänster. När vi seglade över hindret såg jag att det stod fullt med åskådare. Men jag skrek högt och styrde rakt på dem och folk dök in buskarna åt bägge sidor.

Lite längre fram hoppade man in i en hage och så skulle man ut en 150 meter längre fram. Men man kunde svänga skarpt till höger och hoppa ur hagen istället, och tjäna en massa väg och tid. Det gick, men när vi skulle hoppa ur hagen gick hästen hårt i staketet och nästan omkull på andra sidan. Men jag satt kvar och hästen kom upp och vidare. Näst sista hindret var en jättestock på en vagn med fyra långhornade oxar framför och med en bonde som satt på stocken. Marken höjde sig lite framför så jag räknade ut att här kan man

rida hur fort som helst, eftersom hästen sätter ner hovarna sista gången på förhöjningen och får en extra skjuts uppåt. Så de där 2000 åskådarna fick se Thofelt från Schweden försvinna i sken och komma tillbaks från andra hållet i sken. Jag blev slagen av en ungrare med en sekund och kom tvåa i ridningen. Min tid var 8 minuter och 44 sekunder på dessa 5 kilometer. Det ger en snittfart på 37 kilometer i timmen.

På kvällen kände jag mig dålig i magen och fick senare lämna ifrån mig hela middagen. Och nästa dag var en lång fäktdag. På morgonen försökte jag kompensera den uteblivna middagen med att äta lite extra. Men nej, efter ett par fäktmatcher var det färdigt igen. Sedan drack jag bara varmt te, mådde rätt bra och vann många matcher. I en paus kom svenska ambassadören Östen Lundborgs son, 8 år, och sa: "Ojoj jag får så ont i magen av det smör de har här!" Jag hoppade över smöret och mådde sedan fint hela veckan. Den åttaåringen räddade mitt VM! Fäktningen gick också väldigt bra. Jag kom trea och ledde nu hela tävlingen. Kors i taket och yngst av alla var jag.

Tredje dagen var det skjutning och det är extra nervöst när man leder. Men jag hade tränat mycket och lyckades nästan skjuta mina normala resultat och kom sjuva och ledde fortfarande tävlingen. Också simningen gick bra och sedan var

det bara terränglöpningen kvar. Då visste jag att jag skulle vinna för de som låg närmast mig hade jag slagit tidigare.

Och så blev gymnasisten från Beskowska skolan i Stockholm världsmästare i Modern Femkamp. Otroligt och oväntat även för mig själv. Att stå där överst på prispallen var härligt, men besvärligt; man skulle stå i givakt - och alla som gratulerade. På avslutningsfesten efter tävlingen stod jag givetvis i centrum och under kvällen kom det fram en stor rödmosig herre till mig och sa: "Guten Tag, ich gratuliere, ich bin der 'Burgermeister.'" Varvid jag kunde svara: "Danke sehr, ich bin der Weltmeister!"

Hemkomsten med landning på Bromma flygplats blev överväldigande med en stor mot-tagningskommitté som mötte upp.

Min gymnastiklärare från Beskowska skolan, Kurt Hesselgren, skolkamrater och många andra var där. Kurt höll tal, jag fick blommor och blev hissad. Jag minns särskilt Lars Troedsson från Beskow som var med och hissade. Det skrevs om min seger i alla tidningar och jag blev en "kändis". När jag gick till och från skolan på Karlavägen vände sig var och varannan om. Det var lite svårt med en sådan plötslig publicitet för en brådmogen 19-åring, men roligt också. Mitt VM i Budapest blev verkligen ett minne för livet.

Björn Thofelt

Att vara kvinnlig elev i Beskowska skolan.

Marie (Stenberg) Tullberg gick i Beskowska skolan 1971–74. I dag är hon sekreterare i Föreningen Gamla Beskowiter.

Till vardags är Marie tandläkare med inriktning på bettfysiologi.

Något som skilde Beskowska skolan från andra skolor var idrottsdagarna. Jag vet ingen annan skola där skytte var ett givet inslag. Hela skolan med rektor Kökeritz och magister Hågström i spetsen samlades på Stora Skuggan för att skjuta med gevär. Min klasskamrat Suzanne Odelsjö (Kjellnäs) var lotta, så hon kunde skjuta. Hon gav oss tjejer en snabblektion. Man skulle hålla sikten ovanför måltavlan och långsamt sänka pipan och skjuta av när sikten var perfekt. Jag minns inte hur duktigt jag själv var, men

var i alla fall bäst i hela skolan. Plötsligt hade vi tjejer fått status, blivit synliga, och var något att räkna med. Vi hade tävlat på lika villkor i herrarnas paradgren och en tjej hade visat sig var bäst. Det var stort. Gissa om vi var stolta.

1972 skulle det vara idrottsutbyte mellan Beskowska skolan och Gotland. Magister Moser, kapten Hesselgrens efterträdare, var ansvarig. En grupp bestående av tennisspelare, basketspelare och fotbollsspelare tog Gotlandsfärjan för att representera Beskowska skolans färger, som på den tiden var gula och svarta. Självtillhörde jag basketlaget för damer. Det var ett litet lag bestående av sju tjejer. Vi hade övat en kväll i veckan under en hel termin i Judiska skolans gymnastiksal. Laget bestod även av styrelsens Eva Widerdal och Annika Edman Rynell.

Tyvärr fanns inte några damtävlingsskador till oss. Pojkarna skulle representera skolan i svarta linnen. Vi flickor fick nöja oss med bandytröjorna. Det var jättestora och tillverkade i hård bomull. Ärmarna räckte oss omkring 1 decimeter över händerna. Men det var bara att kavla upp. Rektor Kökeritz gav oss 10 kronor var att köpa byxor för. Vi hittade vita shorts på rea på Alewalds. De färgade vi gula. Byxorna var tigha från början, men de krympte ytterligare i färgbadet. De var nästan omöjliga att komma i, men det kändes perfekt. Modet var sådant då, ju smalare desto bättre.

Det finns mycket att säga om denna resa, men det är bättre att låta det vara osagt. Hela troppen kom i alla fall av båten på morgonen, kanske inte i toppform, då kvällen blivit senare än det var tänkt. Vi tjejer var chanslösa mot ett piggt 13-mannalag med kläder som det gick att röra sig i. 43-0 slutade vår match. Vi vann i alla fall tennisturneringen, vill jag minnas, men för övrigt var det fiasko.

En riktig storm härjade på Östersjön när vi skulle åka hem. Vi fick åka buss till Slite eftersom båten inte kunde gå in i Visby hamn. Vi skämdes alla för att vi inte levt upp till förväntningarna. Sjösjukan på Östersjön kändes nästan som ett välförtjänt straff. Men kul hade vi.

Jag har många kära minnen från min skoltid i Beskowska skolan. Kjellsons café var det fik som vi gick oftast till. Det var en oas på Birger Jarlsgatan 36. Dit gick vi på lunchrasten för att få en kopp kaffe. Vi få tjejer, som gick på Na-linjen, hade nöjet att ha många killar i klassen att kunna umgås med. Det blev en speciell sammanhållning och vi träffas fortfarande och har klassfest var femte år.

Men det gällde att leva upp till förväntningarna, det vill säga visa att vi kunde det som killarna kunde, till exempel att spela flipperspel. På Kjellsons fanns ett TV-spel. Det kostade 2 x 25 öre att spela, vill jag minnas. På vintrarna var det billigare. Då kunde man få fram statisk elektricitet genom att skrapa sin Ballykänga mot den väl kaffe-fläckade heltäckningsmattan. Sen slog man en tesked mot startknappen och då, som ett mirakel, satte spelet i gång utan att man behövde lägga i pengar.

Många timmar på Kjellsons gick också åt till att lösa korsord. Vi tjejer i klassen satsade hårt på att tjäna storkovan. Det blev tyvärr ingen större förtjänst. Ett kvarts kilo kaffe var det hela, men allmänbildade blev vi.

Marie (Stenberg) Tullberg

”Det var nästan två mil från närmaste kontroll”

Nils Uggla var under många år Föreningen Gamla Beskowiters klubbmästare, vilket han skötte med den äran. Han

arbetar som brottmålsadvokat och Notarius Publicus. Här berättar han hur han misslyckades med att leva upp till familjens stolta traditioner inom orientering.

Hösten 1954 lyckades min fader som också hade gått i Beskow att övertyga lektor Böös om att hans lilla son, Nils skulle få börja i Beskow. För min far var det viktigt eftersom både han och hans far hade gått i skolan och båda hade haft lektor Åkerman som lärare och klassföreståndare. Denne förträfflige man tyckte det var kul att även jag gick där och skulle sedan sluta sin tjänst när jag tog min studentexamen. Jag var dock inte den flitigaste av alla elever och lyckades på grund av sjukdom och annat gå om 2,5 år, vilket kraftigt försenade hans pension.

Skolgången präglades av många minnen för livet och även av många vänner för livet.

Båda delarna är jag djupt tacksam för. Ett minne som jag själv låg bakom och säkert många elever fortfarande kommer ihåg var när vi hade orientering i Tullinge. Min far Sven Uggla hade just vunnit i militära VM och alla trodde att överstens son var lika duktig i orientering som fadern.

Ett helt koppel av elever följde mig från starten under närmare två timmar, men döm om deras förvåning när de blev stoppade av militärpolis inne på flygflottiljen F 18:s område. Det var nästan två mil från närmaste kontroll och med jeep

återförpassades vi till startområdet till Kapten Hesselgrens stora förtvivlan. Det var sista gången någon ville springa med mig i orientering.

Kapten Hesselgren minns nog de flesta Beskowiter. Han brukade springa runt på en del stockholmskrogar på fredagar och lördagar för att se vad eleverna gjorde på sin fritid. Var det en krog med tvivelaktigt anseende kunde han ringa till föräldrarna och berätta vad deras son gjorde på sin lediga tid.

Kapten Hesselgren tyckte att alla Beskowiter skulle vara sportiga och vältrimmade. Av denna anledning var det inte så kul för den mycket välkända eleven som fastnade under lägsta bommen i gymnastiksalen på grund av alltför stor mage. Inte blev det bättre för honom när händelsen spreds på skolan.

Samma elev blev senare uppmärksammas när han efter en ytterst osäker studentexamen blev godkänd efter mycket tvekan. I stor glädje kastade han sig in i rummet där alla övriga studenter väntade. I hoppet råkade han köra huvudet i dörrposten varefter det blev ambulanstransport till sjukhus i stället för en glad afton med kompisar.

Ja, minnena är många och alla har säkert sina egna minnen som bevaras för livet.

Jag, och säkert många med mig, har Beskow att tacka för mycket. Den kunskap vi fick, den vänskap som byggdes upp mellan många elever, det intresse för idrott som många fick och som gav resultat i många VM och OS.

Nils Uggla

”Hyss i parken och bandage på latinprovet”

Så fäst vid sin gamla skola är Nils-Eric Wranne att han varit ordförande i Föreningen Gamla Beskowiter i tjugo år och

blivit ”adlad” till hedersordförande. Som generalkonsul har han till och med sin arbetsplats vägg i vägg med sin forna skola.

Jag har många minnen från min långa, lyckliga skoltid i Beskow. Nu i efterhand förstår jag att jag var en pigg yngling under dessa glada år, och kanske inte den bästa av studiosis. När jag efter min studentexamen 1955 lämnat mitt älskade Beskow för alltid trodde jag inte att jag skulle återvända till dessa trakter igen. Nu efter många år har jag mitt konsulat på Engelbrektsgatan 13. Mitt ämbetsrum gränsar till vår forna hörsal som numera är sammanträdesrum i den schweiziska banken EFG. En märklig tillfällighet.

När jag häromdagen vandrade genom Humlegården och passerade Linnéstatyn dök en speciell händelse upp i mitt minne. Det måste ha varit sista året i realskolan, våren 1948. Även på den tiden fanns ett A-lag med ”busar” som höll till vid statyn och som vi elever var strängt förbjudna att ha någon kontakt med. Vi var emellertid några klasskamrater som ville förbättra vår veckopeng och kom på att vi skulle kunna förtjäna en slant genom att avyttra en brännvinsflaska med vatten till gubbarna.

Lottdragning skedde och jag fick uppdraget att sköta försäljningen. På en rast kontaktade jag en av ”busarna” och erbjöd honom brännvinsflaskan med vatten för åtta kronor. Han fastnade för detta generösa erbjudande, och flaskan överlämnades

i all hast. Vid rastens slut hördes ett avgrundsbråll från Linnéstatyn där flaskan öppnats. ”Busen” rusade efter mig in i skolan och ända in i klassrummet och ville göra upp. Det blev kalabalik! Det allmänna sorlet uppmärksammades av rektor Solders som kom ut från rektorsexpedition och styrde sina steg mot klassrummet. En ilsken rektor fick tag i ”busen” som under starka protester slängdes ut ur skolan.

Även jag fick en släng av rektors slev. Han kontaktade min pappa angående den allvarliga företeelsen. Detta resulterade i utgångsförbud under en weekend – på den tiden en hemsk bestraffning. Efter denna händelse hade rektor en viss uppsikt över mig.

Ett annat minne som dyker upp ur det förlutna gäller en studentexamen i mitten av 50-talet. Vid studentskrivningen i bönsalen var stämningen inte den bästa när latinprovet delades ut. En elev i parallellklassen som var synnerligen svag i latin hade emellertid i förväg preparerat sig noga. Han kom direkt till skrivningen utvilad efter en veckas fjällsemester med huvudet inlindat i ett stort vitt förband. Trots att han var skadad skulle han delta i skrivningen. Skrivningen delades ut och han satt länge och tänkte och antecknade då och då i sina papper. Plötsligt lossnade det för honom och han började skriva febrilt.

Vid den här tiden fanns det en komplett översättning av latinprovet i kvällstidningarna som kom ut vid lunchtid. Vår abiturient hade kommit överens med en bekant att inköpa tidningen och därefter via sändare från sin bil på gatan utanför Beskow vidarebefordra latinöversättning till honom. I bandaget fanns nämligen en mottagare. Abiturienten lyckades med bravur klara latinprovet, men man blev misstänksam inom lärarkåren. Han hade bara gjort ett fel, samma fel som översättaren gjort i tidningen.

Den unge mannen blev uppkallad till kollegiet

som förhörde sig om hur det hela egentligen låg till. Han pressades till att erkänna hela händelseförloppet även om man inte kunde bevisa att han fuskat. På grund av sitt erkännande förbjöds han att gå upp i studentexamen och ombads istället att förbättra sina kunskaper

i latin, gå om klassen och gå upp i studenten nästkommande år istället. Man kan då notera att vederbörande inte blev relegerad, utan synnerligen mänskligt bemött. Detta kan tillskrivas den goda Beskowandan som vi alla på olika sätt upplevt under vår skoltid.

Nils-Eric Wranne

Bildkavalkad

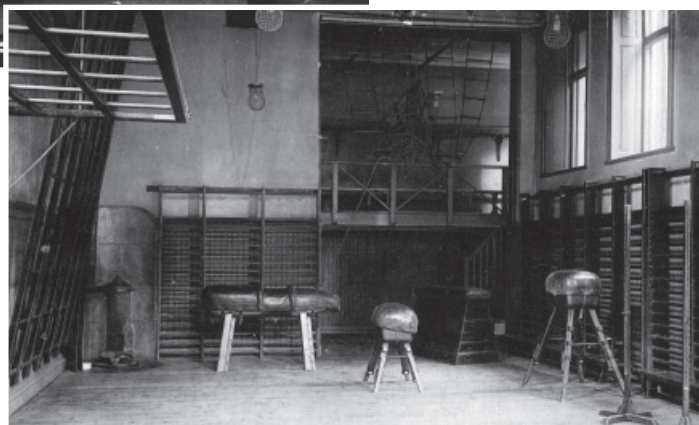
Skolan under senare delen av 40-talet

Så här såg gossarna ut i början på 30-talet (Ernst Hirsch längst fram i mitten).

Kurt "Kaparn" Hesselgren, gymnastiklärare, auktionerar ut överblivna klädesplagg.

Gymnastiksalen omkring 1916.

Bildkavalkad

*Olof Palme troligen
1933, stående till
höger.*

*Björn Thofelt, värds-
mästare, blir firad av
en stor mottagnings-
kommitté på Bromma
flygplats 1954.*

*Björn Thofelt,
till häst vid SM 1956
i Modern Femkamp.*

*Studentexamen
1967.*

Bildkavalkad

Lärarkollegiet 1971 – 1972

Karl-Gustav
Kökeritz

Ulla Weidenhajn

Marlene Stillefors

Åke Wedin

Henrik Rosendahl

Birgitta Rosendahl

Helge Holmström

Peter Lee-Hunter

Axel Eckerbom

Bert Augustinsson

Ewa Wikström

Peter Hagström

Lars Liljebäck

Gunilla Rinnedal

Stiv Jakobsson

Styrbjörn Nordlund

Elsa Sandberg

Marian Persson

Susanne Rosendahl

Fredrik Persson

Valter Moser

Bengt Källvide

Margareta Atterbög

Anni Berg

Sixten Hedström

Nils Döcker

Bildkavalkad

Eleverna vid Franska skolan och Beskowska skolan fr.v. Elisabeth Hagström, Jacob Curman, Solveig Samzelius, Per Hamberg, Catarina Malmberg och Gunnar Ewetz firar våren på Ile de France där det bjöds på ost och vin och dansades till sydländska rytmer av Carlo Ludis. SvD 5 april 1965

Kjellsons, elevernas stamställe.

Många kvinnliga Beskowiter på Skansen 2005.

Föreningen besökte Bonniers konsthall, Ärtan 2007.

Bildkavalkad

*Roland Bjar och
läraren (1944–1965)
Nils Gustaf Stahre,
Ärtan 2007.*

*2 x Lindgren, Jan oh
William, Gåsen 2006.*

*Rolf Pettersson
håller kvällens tacktal,
Gåsen 2007.*

*Kvällens ungdomar
Marie Tullberg,
Anders Kjellbom,
Nina Langenskiöld och
Jon Eskils, Gåsen 2007*

Bildkavalkad

*Olof Hansson,
slöjdlärare 1951–1964,
utanför trappan till
slöjdsalen, Gåsen 2004.*

*Tre glada Beskowiter
Hans Gottfarb,
Sigbjörn Ryö och
Gunnar Sjölander,
Gåsen 2007.*

*Årsmötet 2007 avhölls
bland växthusen på
Rosendals Trädgård
och besök
på Rosendals slott.*

*Lasse Linqvist,
föreningens registrator
sköter avprickningen,
Ärtan 2008.*

Stadgar för Föreningen Gamla Beskowiter

antagna 1933-01-16 med senare ändringar

§ 1

Föreningen har till ändamål att verka för sammanhållning mellan Gamla Beskowiter, samla minnen till skolans historia och i övrigt verka för bevarande av dess traditioner. Föreningen skall dessutom genom bidrag stödja annan privat skolverksamhet i riket.

§ 2

Medlemmar i föreningen är fd elever och lärare i Beskowska Skolan, vilka anmält intresse att inträda i föreningen och erlagt ständig avgift.

§ 3

För att leda föreningens verksamhet och för att förvalta föreningens tillgångar och handlingar utses årligen på ordinarie föreningsmöte en styrelse bestående av ordförande, 3–5 övriga ledamöter och högst 2 suppleanter för tiden intill nästa ordinarie föreningsmöte.

§ 4

Styrelsen är beslutsför när minst halva antalet ledamöter är närvarande. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst. Över sammanträden skall protokoll föras.

§ 5

Räkenskap och bokslut

Föreningens räkenskapsår är kalenderår. Styrelsen ombesörjer att räkenskaper förs och att bokslut upprättas före mars månads utgång. Styrelsens årsredovisning, omfattande verksamhetsberättelse, resultaträkning och balansräkning samt räkenskaper skall överlämnas till revisorerna senast 6 veckor före ordinarie föreningsmöte.

§ 6

För granskning av styrelsens förvaltning samt föreningens räkenskaper utses årligen på ordinarie föreningsmöte 2 revisorer jämte 1 revisorssuppleant. Revisorerna skall senast 2 veckor före ordinarie föreningsmöte återställa handlingarna samt avgiva revisionsberättelse.

§ 7

Användande av föreningens medel

För uppfyllande av ändamålsbestämmelserna enligt § 1 får såväl nettoavkastningen som kapitalet användas. Förbrukning av kapital bör dock ej ske i snabbare takt än att föreningens ►

kapital i något sånär lika proportioner förbrukas under föreningens beräknade livstid. Avkastning som under ett år ej tagits i anspråk lägges till kapitalet för senare förbrukning enligt ändamålsparagrafen. Föreningens firma tecknas av ordförande, kassör, sekreterare eller kapitalförvaltare, två i förening.

§ 8

Föreningens tillgångar skall vara placerade i depå hos affärsbank eller fondkommissionär med statlig lånegaranti eller utlånas mot fullgod säkerhet.

§ 9

Ordinarie föreningsmöte skall hållas årligen före juni månads utgång. Extra föreningsmöte skall hållas på begäran av styrelsen, revisorerna eller minst 15 medlemmar. Kallelse till föreningsmöte skall äga rum tidigast 4 veckor, senast 2 veckor före mötet. I kallelsen skall anges vilka ärenden, utöver nedanstående, som skall behandlas. Andra ärenden äger ej upptagas till beslut. På ordinarie föreningsmöte skall följande ärenden upptagas till behandling.

Mötets öppnande

Utseende av ordförande att leda mötets förhandlingar

Utseende av sekreterare att protokollföra mötets förhandlingar

Val av 2 justeringsmän att jämte ordföranden justera protokollet

Fråga om mötets behöriga sammankallande

Framläggande av styrelsens årsredovisning

Framläggande av revisorernas berättelse

Fråga om beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen

Val av ordförande samt övriga styrelseledamöter och suppleanter

Val av 2 revisorer och en suppleant

Mötets avslutande

Önskar medlem upptaga annat ärende till beslut på mötet skall skriftlig hemställan göras till styrelsen senast 6 veckor före mötet. Styrelsen skall vid behov bereda ärendet. Annat ärende kan även upptagas efter styrelsens beslut.

§ 10

För ändring av dessa stadgar erfordras att beslutet biträdes av minst två tredjedelar av de vid årsmötet närvarande. Förslag till nya stadgar skall biläggas kallelsen till mötet.

§ 11

Föreningens upplösning. När föreningens medlemsantal nedgått till under 100 personer dock senast år 2033 i samband med föreningens hundraårsjubileum skall föreningen upphöra. Uppstår eljest fråga om föreningens upplösning, skall detta behandlas på ordinarie föreningsmöte. För beslut erfordras att minst fyra femtedelar av de vid föreningsmötet närvarande bifaller förslaget, varefter frågan hänskjutes till ett extra särskilt härför utlyst föreningsmöte, då slutlig upplösning av föreningen sker, om minst fyra femtedelar av de vid det extra föreningsmötet närvarande så besluta. Befintliga medel skall därvid överlämnas till privat skola om sådan finnes eller eljest till välgörande organisation.

Stockholm den 3 juni 2008

Styrelsens sammansättning 2007 – 2008

Ordförande:	Gunnar Ewetz
Sekreterare:	Marie Tullberg
Kassör:	Eva Widerdal
Kapitalförvaltare:	Gunilla Åberg Ekstedt
Klubbmästare:	Nina Langenskiöld
Suppleanter:	Lars Lindqvist (<i>registrator</i>) Annika Edman Rynell Anders Kjellbom
Revisorer:	Kaj Strandberg (<i>aukt. rev.</i>) Richard Engelbrecht
Valberedning:	Christer Pegel Nils Uggla

